

**Gertine Blom,
Marloes Dankers en
Annemieke Schuur**

Wij willen vanuit Gods liefde vieren, ontmoeten en zoeken – om zo een open en uitnodigende gemeenschap te zijn in onze wijk

In de afgelopen periode zijn we als protestantse gemeente van Zuilen (Bethelkerk en Oranjekapel) druk bezig geweest om de contouren te schetsen van een nieuw begin als kerk. In het voorjaar van 2016 startte de kerngroep Kerk op Zuilen met haar werkzaamheden, onder begeleiding van gemeenteadviseur Robert Mazier. In juli 2016 lag er een intentiebesluit voor gemeente en wijkkerkenraad: willen we samen verder, willen we onderzoeken hoe we een nieuwe kerk op Zuilen kunnen vormgeven? Het antwoord was positief. De kerngroep werkte verder, met vier werkgroepen: Vieren, Kerk in de wijk, Personeel en Plek. Dit leidde tot een plan, waar de wijkkerkenraad eind januari opnieuw JA tegen zei!

We willen deze nieuwe start in september vieren met een feestelijke startzondag. Tot die tijd is er een tussenperiode waarin we alvast twee keer per maand samen kerkdiensten houden.

Op weg naar een (nieuwe!) Kerk op Zuilen

* Gemeentedag in Zuilen (foto Gertine Blom).

nemen vanaf de startzondag een half jaar om te zoeken en te kijken wat bij ons past. Om ervoor te zorgen dat het geen saaie mix wordt met 'van alles wat', maar een betekenisvolle en aansprekende viering.

Binnen de werkgroep die heeft nagedacht over de vieringen, zijn we begonnen met het 'waarom' van het vieren. Niet verrassend blijken er dan nauwelijks verschillen te zijn, en dat is ook het vervolgpunt geweest voor onze verdere zoektocht. Verschillen die er zijn tussen beide vierplekken zitten vooral in de invulling van de liturgie, en niet zozeer in de vaste onderdelen. Daarom willen we een periode gaan experimenteren met verschillende invullingen. Op de gemeentedag zei een gemeentelid daarover 'het lijkt mij ontzettend boeiend! Je denkt ook weer na over waarom je dingen doet zoals je ze doet.'

- Marloes Dankers, lid van de werkgroep 'Vieren' -

In de kerk ontdekken we Gods liefde en de liefde tot elkaar. We willen experimenteren met verschillende manieren om dat in

onze samenkomsten te vieren. Leden van onze gemeentes komen uit verschillende tradities en die tradities willen we graag sa-

men verkennen. Wat past, en wat past niet? Wordt het een sobere of juist vrijere liturgie? Liturgieboekje of beamer? Of allebei? We

Lees verder op pagina 8:
Kerk in de wijk: openheid

Musical Mozes

Anne-Marie Rutgers

Vanaf 22 januari is een groep van ruim dertig kinderen uit Utrecht-Zuid hard aan het repeteren voor de musical Mozes. Deze musical is in 2010 geschreven voor Utrecht-Zuid door Karel Deurloo (tekst) en Ko Zwanenburg (muziek) en met veel succes opgevoerd. Nu houdt een nieuwe generatie 'musicalsterren' zich bezig met het boeiende verhaal. En dat verhaal is vandaag wel heel actueel: mensen op de vlucht uit een land dat onleefbaar is geworden. Op zoek naar een veilig bestaan.

Onder leiding van Sigrid Braam en Ko Zwanenburg is de afgelopen weken al heel hard gewerkt. Vlak voor de voorjaarsvakantie zijn de rollen verdeeld en kunnen de kinderen werken aan hun eigen teksten. En kunnen de kledingcommissie, de decorcommissie en de kampcommissie ook aan het werk. Van 24 tot 26 maart is er een oefenweekend in Austerlitz. Waar uiteraard, naast repeteren, ook tijd zal zijn voor andere kampactiviteiten.

Noteert u vast in uw agenda: 19 en 20 mei uitvoering in de Marcuskerk en 21 mei in de Nicolaïkerk. Meer informatie is te vinden op de musicalwebsite: www.musical-mozes.nl.

Afscheid van ds Mendie Hofma

Neem mijn leven, laat het, Heer, toegewijd zijn aan uw eer.

Dit lied past bij de persoonlijke manier van geloven van ds Mendie Hofma: "Het is een gebed dat steeds weer bij me boven komt." Dit vertelde ze in het interview met haar voor Kerk in de Stad, bij haar intrede vier jaar geleden. Ds Hofma verbond zich voor vier jaar aan de Oranjekapel. Zowel de kapel als Mendie Hofma wisten dat het dit voorjaar zou stoppen, en toch is het even slikken...

We staan daar graag samen bij stil in de afscheidsdienst op zondag 26 maart om 10.00 uur in de Oranjekapel. Wees welkom!

verder in dit nummer

Passiemuziek

In deze weken voor Pasen is vooral in kerken veel aangrijpende passiemuziek te beluisteren. In vespers, ook wel Choral Evensongs genoemd, wordt verstilling als het ware in een climax verklankt. Genieten dus, maar tegelijk bezinnen op het Leven dat ons toehoorders gegeven is.

6

Reformatie

Deel 2 van het drieluik dat dr. Llewellyn Bogaers maakt over de politieke achtergronden van de kerkhervorming werpt een blik op de handel en wandel van mensen die stad en land bestuurden. De bovenlaag van de in dat tijdperk (zestiende en zeventiende eeuw) geminachte katholieke kerk vertrok...

7

Miskotte

Eind vorig jaar werd de biografie van Kornelis Heiko Miskotte gepresenteerd, geschreven door Herman de Liarge Böhl, uitgedaagd door de Dr.K.H. Miskottestichting, die al jaren het Verzameld Werk van deze theoloog uitgeeft. Ds Jan Robbers bespreekt dit boeiende boek van een dito persoon.

10

Tijd van inkeer en bezinning

Ds Marian van Giezen

De Veertigdagentijd is een tijd van inkeer en bezinning. Het aspect van 'boete' is tegenwoordig niet meer zo 'in de mode', maar hoort er vanouds ook wel bij. In de rooms-katholieke traditie ga je op Aswoensdag (dit jaar was dat 1 maart) naar de kerk om een askruisje te halen: een zichtbaar, tastbaar teken dat het je ernst is met het verlangen om je in te keren en boete te doen. Steeds meer protestanten doen aan deze traditie mee. De tijd voor Pasen nodigt ons vanwege zijn karakter daartoe uit.

Immers: we staan in deze tijd extra stil bij het lijden en sterven van Jezus, en vooral bij wat ons eigen aandeel daarin is. Dat is natuurlijk geen letterlijk aandeel, maar wanneer we ons verplaatsten in de personen die via de Schrift tot ons spreken, kunnen we ons misschien wel voorstellen dat wij daar en toen hadden kunnen zijn. En wat zouden wij dan gedaan hebben? Zouden wij ook geroepen hebben: 'Aan het kruis met Hem!' ? Meegesleept door de menigte, zoals ook in onze dagen sommigen zich laten meeslepen door de menigte, of door degenen die het hardst roepen? Of hadden wij Jezus kunnen verraden of verloochenen, zoals enkele van zijn eigen leerlingen hebben gedaan? Op deze manier kunnen het indringende vragen

*Ik sta voor U in leegte en gemis,
vreemd is uw naam, onvindbaar zijn uw wegen.
Zijt Gij mijn God, sinds mensenheugenis,
dood is mijn lot, hebt Gij geen and're zegen?
Zijt Gij de God bij wie mijn toekomst is?
Heer, ik geloof, waarom staat Gij mij tegen?*

*Mijn dagen zijn door twijfel overmand,
ik ben gevangen in mijn onvermogen.
Hebt Gij mijn naam geschreven in uw hand,
zult Gij mij bergen in uw mededogen?
Mag ik nog levend wonen in uw land,
mag ik nog eenmaal zien met nieuwe ogen?*

*Spreekt Gij het woord dat mij vertroosting geeft
dat mij bevrijdt en opneemt in uw vrede.
Open die wereld die geen einde heeft,
wil alle liefde aan uw mens besteden.
Wees Gij vandaag mijn brood zowaar Gij leeft.
Gij zijt toch zelf de ziel van mijn gebeden.*

zijn om over na te denken en heel eerlijk bij onszelf te rade te gaan, hoe wij gereageerd zouden hebben

Stemhokje

Spannend en uitdagend (en noodzakelijk?) is het ook om deze tijd van inkeer te verbinden met de thema's die rond de verkiezingen in ons land op ons af komen. Hoe stem je als christen, hoe laat je je geloof meewegen in het stemhokje? Gewetensonderzoek...

Tegelijk is dit ook een tijd om stil te staan bij het afscheid, verlies en verdriet in ons eigen leven – naar aanleiding van het afscheid van Jezus (in zijn aardse leven), dat in de tijd naar Pasen toe steeds dringender op ons af komt in de

zondagse liturgische lezingen. De twijfels die dit hele gebeuren bij ons kan oproepen, over Gods goedheid, rechtvaardigheid en liefde – waarom? -, kunnen ook onderwerp van bezinning en zelf-onderzoek zijn.

Leegte en gemis

Een lied dat deze gevoelens voor mij wel mooi verwoordt, is de tekst in het kader van Huub Oosterhuis. Het is een tekst waarin velen zich zullen herkennen. Dit lied past bijvoorbeeld ook goed bij de sfeer van een uitvaart: afscheid en verdriet klinken erin door. Maar ook de vraag naar het waarom van lijden en dood, de twijfel aan Gods zorgzaamheid, horen we hierin terug. God lijkt soms wel

MEDITATIEF MOMENT

een vreemde voor ons, en dan maakt het niet uit of je een trouw kerkganger bent of een meer 'vage' gelovige.

Ziel van gebeden

De vraag naar het waarom mag gesteld worden. Twijfel is niet verboden. Lees het boek Job er maar op na. Het vertrouwen op God wordt soms verduisterd door wat ons overkomt; is ons geloof een illusie?

Tóch besluit de dichter dit lied met een hoopvolle en troosten-de zin: 'Gij zijt toch zelf de ziel van mijn gebeden'. Juist terwijl je smeekt en bidt en twijfelt en wanhoopt, kan het zijn dat licht en vrede terugkeren in je hart. Je kunt dan soms ervaren dat je toch niet alleen bent in al die tegenstrijdige gevoelens, dat God ook hierin nabij is. Ook Jezus blijft, in al zijn verlatenheid aan het kruis, toch tot God bidden. Hij weigert God los te laten. En God blijkt ook Hem nooit losgelaten te hebben. In dat voetspoor van Jezus mogen ook wij geloven dat God ons nooit loslaat.

Een goede Veertigdagentijd gewenst!

Op bezoek

*Hij woont in een mooi nieuw
tehuis
mijn oud-collega
met een zekere regelmaat
bezoek ik hem
hij dementeert
maar
gelukkig
van vroeger weet hij alles nog*

*dus als ik bij hem ben
omwoorden wij
het verleden naar het heden
ons nu
terwijl het echte nu met rasse
schreden verdwijnt over de
horizon
vrolijk delen wij zo oude verhalen
daarna nemen wij afscheid
lachend*

tot een volgende keer –

Oeke Kruythof

Vroeger

*Toen vroeger nog van mijn ouders
was
boeiend en vol geheimen,
was mijn horizon nog heel ver
weg.
Nu zelf op jaren,
blader ik door foto's,
zie figuren in ouderwets decor
gevangen in de tijd,
lachend in de camera.
Later soms bitter over
gemiste kansen,
Een leven dat verglijdt als
zandkorrels
in de tijd.
Dat vroeger is nu van mij.
De horizon komt
onontkoombaar dichterbij.*

Fredy Schild

OP DRIE MIDDAGEN IN DE DOMKERK

Levensverhaal en ouderdom

Ds Netty de Jong-Dorland

'Ons levensverhaal is een tekst die op zoek is naar zijn auteur', schreef Paul Ricoeur ooit. Alleen in de ouderdom kun je je leven overzien als een geheel.

Je levensverhaal is allereerst een verhaal dat je aan jezelf vertelt, als een innerlijke dialoog, of als een dagboek, of een levensboek. Soms deel je het met anderen, met vrienden, kinderen of kleinkinderen. Elk levensverhaal bevat een aantal belangrijke thema's zoals werk, intieme relaties, gezinsleven, maatschappelijke positie, godsdienst, sociale verbanden en engagement.

Ieder levensverhaal is verschillend. Wat heb je meegemaakt, wat is je overkomen, wie waren je ouders, hoe was je gezin van herkomst, met wie ben je opgetrokken en met wie ben je intieme relaties aangegaan?

Diepere vragen

In het bezig zijn met je levensverhaal in je ouderdom kom je op de diepere vragen en lagen van je leven. Ben ik geworden die ik worden moest? Is er een verborgen zin te ontdekken in mijn leven? Zijn er duidelijke hoofdthema's in mijn levensloop? Wat is mijn bij-

* Je levensverhaal komt pas tot wasdom in je ouderdom... (foto Arnaud Mooij).

drage aan het stukje geschiedenis waaraan ik mocht deelnemen? Het omgaan met deze vragen kan helpen een gevoel te ontwikkelen voor de grondrichting van het leven. In de herinnering maken we de balans op. Herinneren kan helend zijn. Op drie middagen verkennen we met elkaar ons levensverhaal.

Wanneer: dinsdag 7, 21 maart en 4 april
Tijd: 16.00 uur tot 17.30 uur
Waar: DomCafé van de Domkerk
Begeleiding en aanmelding: ds Netty de Jong-Dorland, telefoon 2400 660, e-mail: predikant@domkerk.nl

Rommelmarkt in Wilhelminakerk

De Wilhelminakerk organiseert elke eerste zaterdag van de maand van 11.00 tot 14.00 uur een rommelmarkt. De eerstvolgende is op zaterdag 4 maart. Mensen kunnen er hun spullen zoals sieraden, klein huisgerei, zelfgemaakte jams, puzzels en andere snuisterijen verkopen. Veel gevraagde artikelen zijn bijvoorbeeld speciaal speelgoed en andere spullen voor kinderen. De rommelmarkt van de Wilhelminakerk bevat een verloting, er is koffie met zelfgemaakt gebak en er staan sjoelbakken. De opbrengst komt ten goede aan de instandhouding van de kerk en het gebouw als multifunctionele locatie in de wijk. Reserveren van een verkooftafel kan bij maria.vlieger@gmail.com. Inruimen kan vanaf 10.30 uur.

Poolse kerkdienst

Op 19 maart wordt in de lutherse kerk aan de Hamburgerstraat weer de maandelijkse Poolse dienst gehouden. Deze kerkdienst begint om 14.00 uur en vindt volledig in het Pools plaats. De voorganger is ds Karol Dlugosz. Iedereen is van harte welkom.

Vespers in Zuidoost

Zondag 5 maart, zondag Invo-cabit, de eerste van de Veertigdagentijd, is er een vesper in de Nicolaïkerk. Het thema van de vesper is 'Een weg in de woestijn'. De lezing is Jesaja 40: 1-11. In het psalmengebied klinkt psalm 91, Voorganger is ds Harrie Zeldenrust en het orgel wordt bespeeld door Berry van Berkum. Volgens traditie werkt de Marcuscantorij onder leiding van Karel Demoet mee aan deze vesper. In de vesper klinkt muziek van de Utrechtse componist Jeroen 't Hart (*1969): 'Magnificat' en 'Luthers Avondgebed'. De vesper begint om 17.00 uur.

* Componist Jeroen 't Hart.

Op 19 maart, zondag Oculi, is er een vesper in de Marcuskerk. Het thema van de vesper is 'Het ware vasten'. De lezing is Jesaja 58:1-8. In het psalmengebied zingen en lezen we psalm 103. Voorganger is ds Kees Bouman en Karel Demoet bespeelt de vleugel. De vesper begint om 17.00 uur.

Muziek in Domkerk op zaterdagmiddag

In de Domkerk is gedurende elke zaterdagmiddag tussen half vier en half vijf een gratis toegankelijk*) concert te beluisteren. Op 4 maart voert het solistenensemble Cantores Martini koormuziek uit die dateert van de Engelse Tudor-periode (zestiende eeuw). De week daarop, zaterdag 11 maart is het koor van de Domcantorij onder leiding van Remco de Graas aan de beurt. Dat brengt van de componisten Hendrik Andriessen (1892-1981), Albert de Klerk (1917-1998) en Herbert Howells (1892-1983) ten gehore. Op 18 maart spelen solisten van het Barokensemble onder leiding van Jan Hage: 'Widerstehe doch der Sünde' (BWV 54) van Johann Sebastian Bach (1685-1750) en de Triosonate in D-groot van Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788). Op 25 maart staat opnieuw het Barokensemble onder leiding van Jan Hage op de agenda van de Zaterdagmiddagmuziek in de Domkerk, ditmaal met sopraan Tanja Obalski, die 'Office de ténébres' zal zingen, een werk van Marc-Antoine Charpentier (1643-1704).

*) De concerten zijn weliswaar gratis toegankelijk, maar de organisatoren verwachten de al jarenlang niet verhoogde vrijwillige bijdrage van minimaal vijf euro in de collecte na afloop van elk concert.

Villa Vrede viert derde verjaardag

Suzanne Richter

Aan de Wijnesteinlaan 4 in Utrecht (in de wijk Hoograven) ligt Villa Vrede. Villa Vrede is een plek waar ongedocumenteerde vluchtelingen een gezicht krijgen, zich kunnen ontspannen en zich veilig mogen voelen. Ook kunnen ze zich op deze plek verder ontwikkelen aan de hand van bijvoorbeeld activiteiten en trainingen. Iedere vluchteling mag zich hier welkom voelen. Villa Vrede steunt voor het overgrote deel op vrijwilligers.

Op zaterdag 4 maart bestaat Villa Vrede drie jaar. Op deze datum zal de verjaardag van Villa Vrede gevierd worden rondom het thema 'Expeditie Villa Vrede'. Er zullen allerlei activiteiten plaatsvinden, zoals het lopen van een hindernisbaan, een pub quiz, het roosteren van brood op vuur en een creatieve activiteit buiten. Erg divers dus voor jong en oud. Er is genoeg eten en drinken aanwezig voor iedereen. De dag start om 13.00 uur en eindigt om 17.00 uur. Daarna zal er nog een disco zijn tot 20.00 uur. Komt allen! Welkom!

Vluchtelingen uit allerlei delen van de wereld vinden hun weg naar Villa Vrede. Zo ook Fatiha uit Marokko, een alleenstaande moeder van twee jonge meisjes. Zij is onlangs geïnterviewd door Gottfrid van Eck. Fatiha zei verder onder meer: "Dit contact is heel belangrijk voor ons. Niet alleen met andere vrouwen en kinderen, maar ook met Wilma (coördinator) en Marieke (pastor voor vluchtelingen en asielzoekers). Zij steunen ons, ook met praktische zaken zoals zwemles en taalles. Zonder Villa Vrede en STIL had ik het nooit volgehouden."

Dit voorbeeld geeft aan dat Villa Vrede een belangrijke plek in het leven van vluchtelingen inneemt. Mensen vinden het prettig om zich te kunnen ontspannen, andere mensen te ontmoeten en mee te doen aan activiteiten. Wil je met ons kennismaken, kom dan ook naar onze expeditie op 4 maart. Wij zouden het leuk vinden om je te ontmoeten en weet dat we je steun altijd nodig hebben in de vorm van tijd en financiën. Meer informatie kun je terugvinden op onze website: www.villavrede.nl

Auteur is communicatievrijwilliger bij Villa Vrede.

Kerk in de wijk: openheid

(vervolg van voorpagina)

Wij willen een kerk zijn die openstaat voor iedereen en zich inzet voor de wijk. Als gemeenteleden zijn we betrokken op elkaar en zoeken elkaar op. Er zijn momenten van ontmoeting en bezinning binnen en buiten de kerk. Gastvrij en open zijn betekent dat we als kerk duidelijk moeten kunnen laten zien wie we zijn en wat we doen. Helder communiceren en een overzichtelijke organisatiestructuur is belangrijk om een warme en veilige plek te kunnen bieden aan gasten en nieuwkomers.

In de werkgroep 'Kerk in de wijk' hebben we nagedacht hoe je samen gemeente en kerk wilt zijn. Het bracht ons als werkgroep echt tot de kern. Vanuit daar mochten we nadenken hoe we juist ook als nieuwe gemeente met beide voeten in de wijk kunnen staan. Er kwamen mooie ideeën los en we konden elkaar mooi aanvullen. Ook merk ik juist dat in zo'n groep een ieder weer anders is en dat iedereen ook andere dingen zoekt in een kerk, kerkdienst en gemeente zijn etc. Juist mooi om op die manier ook van elkaar te mogen leren en elkaar te mogen leren kennen. En elkaar te vinden in de kern van kerk zijn: Gods liefde!

- Annemarie Westerbeek, lid van de werkgroep 'Kerk in de wijk'.

Plek: vernieuwing

Waar staat deze nieuwe kerk? Dat

* Wij willen een kerk zijn die openstaat voor iedereen en zich inzet voor de wijk (foto Gertine Blom).

we graag een eigen plek hebben om te kunnen vieren en samen te komen, staat vast. Wat ook vaststaat, is dat we hierin nieuwe wegen inslaan. Het plan is dat we één van onze bestaande gebouwen (de Bethelkerk) verbouwen tot een kapel met daarbij woonruimtes. In die woonruimtes komt een woongroep die samen een 'Buurtklooster' vormt, betrokken op de wijk en gevoed door de christelijke spiritualiteit. Zo beginnen we echt iets nieuws en vernieuwends. Tot het moment dat dit gerealiseerd is, komen we samen in de Oranjekapel.

Vanwege mijn gezondheid is de Bethelkerk in Utrecht niet toegankelijk. Reden om gevraagd te worden mee te denken over een nieuwe vierplek. Onderzoek van

bouwkundige aard heeft uitgezonden dat die plek rondom de Bethelkerk beter geschikt is dan het veel kleinere terrein rondom de Oranjekapel. We willen samen met een leefgemeenschap gebruik gaan maken van een nog te ontwikkelen gebouw. De Oranjekapel heeft geen drempel bij de deur en ook geen verhogingen voor preekplek of avondmaals-tafel. Voor iemand die moeilijk ter been is, of in een rolstoel zit is dat bijzonder prettig, bijna een voorwaarde. Mooi om vanuit deze beide invalshoeken - toegankelijkheid & samenwerking met een leefgemeenschap - mee te denken over een nieuwe vierplek.

- Johan Maarsingh, lid van de werkgroep 'Plek'.

Personeel: vernieuwer

Als alle financiën en plannen duidelijk zijn, dan gaan we op zoek naar een predikant/team. Inspirerend en bevlogen, voorganger met liturgisch besef en gevoel voor vernieuwing. De predikant staat niet alleen. Er is een kerkenraad met daarbij zeven commissies, zodat het duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is.

Voor de werkgroep Personeel was het in eerste instantie 'wachten' op de resultaten van de andere werkgroepen. Voor ons was de gemeentedag in december dan ook een belangrijk moment: daar hebben we met de aanwezigen geprobeerd het profiel van een nieuw te werven predikant op te stellen. Mooi om in kleine groepjes van gemeenteleden te horen wat we van een predikant verwachten; verrassend dat we daarbij zowel kunnen kijken naar wat we zelf belangrijk vinden, maar ook naar wat nodig is om te komen tot onze nieuwe Kerk op Zuilen!

- Annemieke Schuur, lid van de werkgroep 'Personeel'.

Nog zoekend

We zijn als gemeente enthousiast en ervaren veel vreugde in het proces. Het is ook hard werken en afscheid nemen van wat ons dierbaar was. Maar uiteindelijk heeft ons proces maar één doel: dat we als kerk op een duurzame manier ons geloof in God kunnen blijven vieren en van betekenis kunnen zijn in onze wijk. Hoe dat het beste kan, blijft een gezamenlijke zoektocht.

“Het is hetzelfde lied, alleen de manier van zingen is anders”

Gesprek met Birassa Ayana, predikant bij de protestante Oromo Christian kerk in Utrecht

Marieke Sillevs Smitt

Wij komen met elkaar te spreken in Villa Vrede, waar hij speciaal voor dit interview naartoe gekomen is, Birassa Ayana, 65 jaar oud, een frequent bezoeker van het overleg van migrantenpastores en ook een enthousiast deelnemer aan alle gezamenlijke activiteiten van kerken in Utrecht, zoals het jaarlijkse Choir Festival.

Kunt u iets over uzelf en uw achtergrond vertellen?

“Ik ben geboren in Ethiopië, ben van de Oromo bevolking. Ethiopië werd een christelijk land rond 330 AD. De eerste Bijbel was in Geez taal vergelijkbaar met Hebreeuws of Latijn. De eerste bijbel die vertaald werd werd vertaald in het Amhaars, de Ethiopische nationale taal in 1840. De eerste gedeelde Bijbel in Oromo taal kwam in 1941. Omdat Amhaars de nationale taal was, is het een dominante taal, terwijl de Oromo bevolking en de Oromo

religie veranderd. Dat bood mij de kans om te kunnen leren bij de katholieke basisschool. Daarna moest ik naar middelbare onderwijs bij de protestante school gaan., omdat de katholieke school alleen een basisschool was. Bijbels was een verplicht vak. Maar het was gezellig, omdat de les in Engels was. Er zijn voldoende bijbels in het Engels.”

“Ik ben is heel actief geweest in de jeugdvereniging van Rooms Katholieke Kerk in mijn dorp. Ik was kringleider. In elke kring zat een aantal mensen uit de gemeente. We kwamen bij elkaar om te praten of om gezellige dingen te ondernemen. De kring is er voor verbroedering en om elkaar te steunen in het geloof.”

“In 1972 heb ik mijn middelbare schooldiploma gehaald en 1973 begon ik met werken. In 1976 ben ik getrouwd. Ik ben op de Universiteit in administratie afgestudeerd. In Nederland behaalde ik nog het assistente controller diploma van de Open Universiteit in 2005.”

Communisme

Twijfel aan het bestaan van God heb ik nooit gehad. Maar na het jaar 1974 leek God voor mij een lange tijd, wel zeventien

op kunt terugvallen, wat helpt en wat troost geeft. God weet van je verdriet, Hij is alwetend. Hij heeft ons gemaakt en kent ons beter dan welk mens dan ook, dan moet ik het ook aan Hem overlaten.”

In 1991 was de dictator President Mengistu Haliemariam rechterlijk verbannen en keerde vrijheid van religie in mijn geboorteland terug. In 2000 ben ik vanuit Ethiopië naar Nederland gekomen. In het vierde kwartaal van 2000 heb ik een evangelische kerk in Engelse taal in Leiden gevonden. Na vier maanden ben ik naar deze regio gekomen.

In coma

“Ik heb vier zonen. Mijn tweede zoon was aangereden achter Utrecht centraal station bij Westplein. Hij was drie maanden in coma en heeft maar liefst acht hersenoperaties ondergaan. Nu zorg ik voor hem door iedere dag naar het zorgcentrum te gaan, waar wij ook kerken.”

“In 2011 is de Oromo Christelijke Kerk opgericht. Ik ben daar predikant, coördinator en voorzitter. Het is niet makkelijk te organiseren bij migrantenkerken. Onze kerk is een migrantengemeenschap waarvan de leden van verschillende regio's komen. De vervoerskosten voor leden tikken behoorlijk aan dus is het moeilijk om iedere zondag een programma te hebben. Daarom konden wij niet tot nu iedere zondag dienst te hebben. Het is slechts één keer per maand.”

“Kerk is een belangrijk centrum waar migranten samenkomen, kunnen praten over problemen en elkaar ondersteunen waar het nodig is. De kerk helpt met het vertalen van brieven en gesprek voeren bij de huisarts. Zo willen wij nieuwe asielzoekers naar de kerk brengen, al is het niet met veel mensen gelukt omdat vervoer veel geld kost en veel van hen in verre regio's wonen. Het is moeilijker voor een migrantenkerk een subsidie te krijgen. Er zijn communicatie-, netwerk- en taalbarrières.”

Wat betekent “protestant” voor u?

“In Ethiopië zeggen we: Penté en Orthodox. Ik hou van protestant, ik hou van katholiek, ik ben niet tegen andere religies. Luther was een revolutie in de katholieke kerk' zijn bedoeling was geen nieuwe kerk, hij wilde verandering. De katholieken waren machtig en hadden een

* Dominee Birassa Ayani bij een bijeenkomst van voorgangers uit migrantenkerken met als thema: liturgische kleding.

bureaucratisch systeem en de christenen/leken hebben geen mogelijkheid tot participatie voor evangelisatie. Jezus heeft gezegd: Ga overal en maak de mensen tot mijn leerlingen.”

Dominee Ayana vervolgt: “Zeventien jaar geleden waren er in Ethiopië twee miljoen Penté, nu ruim 20 miljoen. Dat is een grote verandering. De orthodoxen zingen met traditionele gezangen, wij met bijbelse woorden en moderne muziekinstrumenten. Het is hetzelfde lied, maar de manier van zingen is anders. Deze past bij me, het gevoel is hetzelfde.”

Evangelisatie

“Een protestants woord is evangelisatie. Het goede nieuws brengen dat alleen Jezus redding brengt, iets anders accepteren wij niet. Wat Luther zei is juist. Het voordeel van de protestanten is de bijbel in eigen taal. Dat is revolutie. Dat de bijbel nu ook in Oromootaal er is, is een voorbeeld van evangelisatie. De laatste maanden heb ben wij 40 Oromobijbels naar Ethiopië laten brengen. Veel mensen die de bijbel in eigen taal brachten zijn vermoord, ook in Europa.”

Wat wilt u aan de lezers van Kerk in de Stad meegeven?

“Wat ik geloof: wij zijn hier voor evangelisatie en de verschillende religies moeten stoppen met hun competitie en samenwerken, een centraal comité organiseren. Een probleem van honderden jaren is opgelost, de bijbel is vertaald in verschillende talen, we kunnen elkaar nu begrijpen. Er zijn verschillen, maar er zijn ook manieren om samen te werken. Anders kan het christendom een probleem worden. En hier wil ik nog aan toevoegen: ik hoop en bid dat iedere christen zich bewust mag worden van de rijkdom van het geloof en daardoor de weg naar de kerk weer terug mag vinden.”

* Birassa Ayana, predikant bij de protestante Oromo Christian kerk in Utrecht.

taal de grootste is in Ethiopië. Op dat moment kon negentig procent van de mensen niet lezen of schrijven. Daarom kon niemand een Bijbel op de markt vinden, de Amhaarse bijbel was ook voor de pastores.”

“Ik groeide op op een boerderij, samen met vader en moeder en nog een broer, twee zusjes en een halfzus. Mijn vader en moeder kunnen niet lezen of schrijven Toen ik geboren was, had mijn familie de orthodox-christelijke religie. De liturgische taal in de Orthodoxe Kerk is Geez, vergelijkbaar met het Latijn van de katholieke mis. De mensen begrepen de Geez taal niet. De mensen konden niet lezen of schrijven. In deze periode ben ik geboren. Toen was net de eerste Protestante Presbyterian missionaire school in mijn dorp geopend. In die school kreeg ik een Bijbel les in mijn eigen taal. Dit was in 1957.”

Preken

“Na school preekte ik mijn familie, jongeren en ouders in mijn omgeving wat ik geleerd heb”, vertelt ds Ayana verder. “Langzaam is mijn familie naar de katholieke

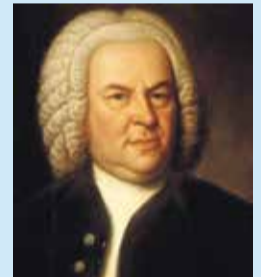
* Zomerse ontmoeting van christelijke migranten.

Choral Evensong en Pub in maart op koopavonden

Op donderdagavond 9 maart is er om 20.00 uur weer een zogeheten ‘Choral Evensong & Pub’, het wekelijkse koopavondconcert met Utrechtse musici. Dit keer is het in de Ste-Gertrudiskathedraal. De Schola Davidica en het Vocaal Ensemble Magnificat verlenen hun medewerking. De evensongs op donderdag 16 en op 23 maart zijn respectievelijk in de Janskerk (met het Kathedrale Koor Utrecht) en in de Jacobikerk met haar ‘huiskoor’ Cantiago.

Bachcantate in Geertekerk

Op zondag 5 maart wordt in de Geertekerk om 19.30 uur de cantate ‘Ich ruf zu dir, Herr Jesu Christ’ (BWV 177) uitgevoerd. De solisten zijn: Ardelia Padmasawitri (sopraan), Astrid Krause (alt), Joost van Velzen (tenor). Koor en orkest staan onder leiding van Gerrit Maas. De inleiding wordt verzorgd door Tamar Brüggemann. De toegang is gratis, wel is er een vrijwillige bijdrage na afloop. Informatie over meedoen aan of bijwonen van een Bach cantate staat op de website www.bachcantates-utrecht.nl.

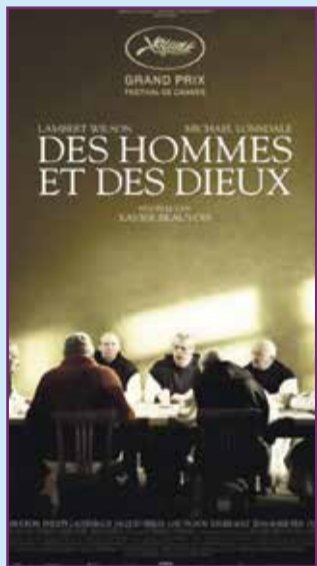
Vesper eerste zondag van Veertigdagentijd

De vesperdienst in de Tuindorperkerk op de eerste zondag in de Veertigdagentijd is opgebouwd rond het bekende ‘Hör mein Bitten’ voor sopraan, gemengd koor en orgel (of orkest) van Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847). Als componist keek hij vooral naar zijn grote voorbeelden Bach, Händel en Mozart. Mendelssohn ontwikkelde een eigen, goed herkenbare stijl van klasiiek naar romantisch. Oratoria, motetten, psalmcantates, orgelen pianomuziek – hij heeft in zijn korte leven veel gecomponeerd en werd zeer gewaardeerd, ook in Engeland waar hij veel kwam. Zijn oratoria en andere stukken zijn ook in het Engels uit te voeren. Onder de titel ‘Hear my prayer’ is de Engelse versie van ‘Hör mein Bitten’ bekend. De tekst is gebaseerd op psalm 55:1-8. Angst voor de vijand, angst voor de toekomst doet de psalmist bidden tot de Eeuwige. In prachtige, indringende muziek wordt dat verklankt en verwoord. De cantorij van de Tuindorperkerk zal dit werk onder leiding van Willeke Smits uitvoeren. Medewerking wordt verleend door sopraan Paula Bär-Giese en organist David Jansen. Voorganger in de dienst die om 17.00 uur begint, is ds Piet Jan Rebel. De Schriftlezing is 1 Petrus 5: 6-11. Bij de uitgang is een collecte ter bestrijding van de onkosten.

Lezing over bekroonde film in Domcafé

Op woensdagavond 8 maart om 20.00 uur geeft drs. Stefan Waanders, oud directeur van de Stichting Thomas More, in het Domcafé een lezing (met beeld en geluid) naar aanleiding van de film 'Des Hommes et des Dieux'. Deze film, in 2010 bekroond met de eerste prijs op het filmfestival van Cannes, is een imponerend drama op het snijvlak van religieus idealisme en politieke naïviteit. Het is een waar gebeurd verhaal over acht Cisterciënzer monniken uit Frankrijk, die leefden in een klooster in Algerije. Aanvankelijk in volstrekte harmonie met de islamitische dorpsgenoten, maar na het uitbreken van het terrorisme veranderde dat leven dramatisch; zeven van de acht monniken zijn uiteindelijk onthoofd teruggevonden.

Er zijn geen kosten aan deze lezing met filmfragmenten verbonden. In verband met de catering wordt aanmelding per e-mail op prijs gesteld: frans.de.wolff.1954@gmail.com. Voorafgaand aan de lezing, van

19.00 tot 19.45 uur, is de oecumenische vesper in het Noordertransept van de Domkerk. Er is geen programmatische connectie tussen vesper en lezing, maar het thema van de lezing past goed in de vastentijd en de liturgie van de vesper sluit daarop aan. De vesper schept een contemplatief moment als opmaat naar de lezing.

Film in Huiskamer

Op vrijdagavond 10 maart is er weer een filmavond in De Huiskamer. Vertoond wordt de film 'Patch Adams'. Dit is het waar gebeurd verhaal van de dokter Patch Adams. Zijn onorthodoxe methoden zorgen ervoor dat de medische en wetenschappelijke gemeenschap niet veel van hem moet hebben. Zijn patiënten waarderen zijn werk echter erg, waardoor hij zeer geliefd is. Een tegelijk humoristische en ontroerende film met Robin Williams in de hoofdrol. Vrijdag 10 maart 19.30 uur in de Huiskamer van de Schildersbuurt, Hobemastraat 41. Toegang gratis, consumpties tegen vergoeding. Na afloop wordt onder het genot van een drankje nagepraat. Van harte welkom! Graag even vooraf aanmelden bij marianvangiezen@online.nl, 06-1841 9992 of diana.rusch@versatel.nl.

Laatste leerhuisavonden dit seizoen

Francis Prins

Op 8 en 15 maart sluiten we de serie leerhuisavonden af rondom het thema: 'Zo zou het kunnen: geloven, denken, geïnspireerd worden'.

Op 8 maart zal Renée van Riessen ons meenemen in het gedachtegoed van de Frans-Joodse denker Emmanuel Levinas in haar lezing die als thema meekreeg: 'de wijsheid van de liefde als bron van ons handelen'. Voor Levinas is liefde geen gevoelskwesje maar in zijn denken onlosmakelijk verbonden met ethisch handelen. Uiteindelijk is er geen kloof tussen liefde en rechtvaardigheid. Renée van Riessen is filosoof en

dichter. Zij doceert filosofie aan de PThU in Groningen en is bijzonder hoogleraar christelijke filosofie aan de Universiteit Leiden. Zij schreef onder andere: 'De ziel opnieuw – over innerlijkheid, inspiratie en onderwijs'.

Chagall

In zijn lezing 'het mysterie verbeelden' laat drs. Ruud Bartlema ons op 15 maart kennismaken met een aantal glasramen van Marc Chagall. Deze getuigen stuk voor stuk van de wijze waarop hij geïnspireerd werd door de joodse verhaaltraditie. Steeds opnieuw worden mensen getroffen door de intense fonkeling van het gekleurde glas en de grote poëtische kracht waarmee Chagall de verhalen van de Bijbelse traditie uitbeelde.

Ruud Bartlema is als beeldend kunstenaar opgeleid door onder anderen Maarten Krabbe aan een van de Vrije Akademies in Amsterdam. Ondertussen studeerde hij in diezelfde plaats theologie aan de Universiteit van Amsterdam. Hij schreef: 'Mystiek van de Hebreeuwse letters'.

De leerhuisavonden worden gehouden in het Johannescentrum, Moezeldreef 400, Utrecht-Overvecht. De avond van 8 maart begint om 20.15 uur precies en eindigt om uiterlijk 22.15 uur. De avond van 15 maart, de avond van de verkiezingen, begint om 19.30 en eindigt om 21.00 uur. Aansluitend kijken we even naar de eerste prognoses van de verkiezingsuitslag en drinken ter afsluiting van de avond nog een drankje.

* *Leerhuisavond in het Johannescentrum (Marian van der Hulst – Caspers).*

U kunt zich nog aanmelden voor deze avonden. De kosten voor één enkele avond zijn tien euro; wilt u beide avonden bijwonen, dan bedragen de kosten € 7,50 per avond. Het bedrag kan worden overgemaakt naar IBAN NL 51 INGB 000 1763920 t.n.v. Leerhuis Johannescentrum – Overvecht te Utrecht.

Voor meer informatie en opgave kunt u mailen of bellen naar Marian van der Hulst-Caspers, email: m.vanderhulst-caspers@planet.nl, telefoon 030-2613 051 of naar Kees Wijnen, e-mail: wijnenkees@gmail.com, telefoon 030-2624 278.

Kruiswegstaties in de Domkerk

Bram Schriever

In de Veertigdagentijd zijn de kruiswegstaties, geschilderd door Daniël Scheurink, in de Domkerk te zien.

Daniël Scheurink (1994) werkt in het keramiekatelier en in het grafiekatelier van de Wijde Doelen. Daniëlle maakt van keramiek prachtige autonome beelden van beesten. Soms is er veel expressie in de beelden, dan weer is het ingetogen en verstillend.

In het grafiekatelier maakt zij mooie tekeningen, schilderijen en lino' die zich kenmerken door duidelijke omlijnde vormen en soms heftige dynamiek, alsof de

verschillende elementen met elkaar in gevecht zijn. Daniël is dan ook een expressionist pur sang. Haar werk is direct, recht uit het hart, authentiek en vol gevoel en emotie. Ernst en humor combineren moeiteloos met elkaar. De schilderijen zijn helder van kleur en strak van vorm.

De Wijde Doelen

Reinaerde Ateliers De Wijde Doelen is een kunstatelier waar ongeveer veertig getalenteerde kunstenaars met een verstandelijke beperking werken. De kunstenaars maken keramiek, tekeningen, schilderijen en grafiek van grote kwaliteit. We verkopen de kunstwerken aan bedrijven en

* Een kruiswegstatie van Daniël Scheurink.

particulieren. Het werk is daarnaast regelmatig te zien op exposities. Ateliers De Wijde Doelen kan zich goed vinden in de term 'outsider art', waarmee kunst van mensen met een beperking wordt aangeduid.

De kunstenaars van Ateliers De Wijde Doelen halen hun inspiratie uit het dagelijks leven en uit het bezoeken van musea, galleries en collega-kunstenaars. Regelmatig werken zij op andere plekken in en om de stad om schetsen te maken en nieuwe inspiratie op te doen. Dit leidt tot boeiende projecten, inspirerende ontmoetingen en mooie tentoonstellingen.

Zie: <http://www.wijdedoelen.nl>

Erna Treurniet

buurtpastor in Overvecht

"Wat zien die mensen er sjofel uit". We zitten in de huiskamer van Buzezina tijdens uitgifte voedselbank. En ze bedoelt niet de deelnemers aan de voedselbank, maar een aantal hulpverleners. Het was me niet opgevallen, maar ik zie wat ze bedoelt: de collega's zijn gekleed in vaak gedragen spijkerbroeken en truien. Ik ook trouwens. Ik zeg nog: "Als wij er hier heel netjes bij zouden lopen, worden we niet vertrouwd."

Vertrouwen

Dat is wat erg kort door de bocht. Want ik heb ook wel horen zeggen: "Ze zag er niet uit, en dat voor een maatschappelijk werker". Maar dat punt van vertrouwen speelt wel.

Ik herinner me nog goed toen ik begon als buurtpastor. Ik werkte in een arbeidersbuurt. Van huis uit had ik geleerd mensen, zeker mensen ouder dan ik, met U aan te spreken. Toen ik dat daar deed, werd er stellig gereageerd: "Geen u hoor, zeg alsjeblief jij." Dat was even wennen. Nu betrap ik mezelf erop dat ik automatisch jij en jou, en dat ik of en toe moet checken of dat voor mijn gesprekspartner oke is. Handen geven is ook zo iets. Eigenlijk heb ik dat afgeleerd. Meer slordigheid dan iets anders. Maar van Marokkaanse mensen en van docenten in het basisonderwijs, leer ik dat het een belangrijke vorm is van groeten – het zijn niet eens zo veel moslimmannen, waarbij de groet met een lichte buiging gaat. Hoe dan ook in het sociale verkeer zoek je een vorm van kleden, begroeten, die passend is, voor de ander èn voor jezelf.

Vertrouwen.

Toen ik in een korte omschrijving van buurtpastoraat opschreef: "Wat mij in vertrouwen verteld wordt, houd ik voor me." Reageerde iemand: "Maar dat spreekt toch vanzelf". Dat is ook zo. Maar ik heb ontdekt dat je het moet zeggen, dat een gesprek vertrouwelijk blijft. Dat mensen eerder verwachten dat je notities maakt, of een dossier aanlegt. Ik heb een aantal keren meegemaakt, dat iemand helemaal uit zijn dak ging, omdat zijn zaak als casus was gebruikt. Dat doen wij als professionals, we bespreken een casus om advies te krijgen of om van te leren. Opmerkelijk vind ik altijd wel: als je het vraagt – "Mag ik dit als column of als casus indienen." – is het meestal goed. Geldt ook voor foto's. "Vind je het goed dat ik een foto neem?" "Vind je het goed dat ik die op facebook zet?" En dus niet doen als er aarzeling is. Elkaar vertrouwen is moeilijk als je vreemden voor elkaar bent. Als je beiden uit een andere wereld komt. Als er een verschil in welvaart, kennis, vaardigheden, macht is. Als jouw vertrouwen beschaamd is. Als je weinig betrouwbare mensen hebt ontmoet.

UIT OVERVECHT

Aan elkaar leren vertrouwen kun je werken. En in geval van twee mensen zijn er ook twee voor nodig. Maar hoe groter je voor elkaar bent of hoe groter het verschil in welvaart, kennis, vaardigheden, macht is, des te moeilijker het is, of des te brozer het vertrouwen. Hoe is het gezegde ook al weer: "Vertrouwen komt te voet en gaat te paard." Geen mens kunnen vertrouwen, maakt bang en eenzaam. Niet vertrouwd worden geeft een gevoel van afgewezen worden, miskend te worden. Het is hard werken en vraagt moed om die gevoelens te overwinnen in jezelf. Het is om moedeloos van te worden, dat het zo moeizaam gaat in relatie met een vreemde ander die lijkt op degene die je niet kunt vertrouwen of die jou toch niet vertrouwt. Maar het is zo de moeite waard om het waagstuk aan te gaan. Je wordt er allebei beter van.

Muziek met een knipooog in Jacobikerk

Joost van Beek

Op zaterdagmiddag 1 april om 13.30 uur geven organist Gerrit Christiaan de Gier en trompettist George Pancras een concert in de Jacobikerk. Het optreden is het tweede van drie 'orgel-plus-concerten' die de Commissie Jacobiconcerten in het voorjaar van 2017 organiseert.

In vergelijking met de daarna geplande zomerserie is de muziek tijdens deze voorjaarsserie toegankelijker. Dat geldt ook voor het tijdstip. Daardoor wordt een bredere doelgroep aangesproken. Dat was tijdens de aftrap van de serie (orgel-fluit-viool) al merkbaar.

De Gier en Pancras baseren hun concert op het gegeven dat 1 april over de hele wereld te boek staat als fopdag. Vandaar de titel: 'Muziek met een knipooog'. Gerrit Christiaan de Gier zal zowel het Garrels/Meere-hoofdorgel als het Hess-kabinetorgel bespelen. George Pancras is behalve trompettist ook componist en muziekdocent. Hij is betrokken bij zeer uiteenlopende muziekprojecten, waaronder jazzconcerten en muziektheater. Beide musici staan bekend om hun improvisatietalent, dus ook daarom belooft het een verrassende vertoning te worden. Het concert begint om 13.30 uur en duurt ongeveer drie kwartier. De toegang is vrij, na

* Organist Gerrit Christiaan de Gier en trompettist George Pancras treden 1 april op in de Jacobikerk.

afloop wordt van de bezoekers een vrijwillige bijdrage gevraagd (richtbedrag vijf euro).

Orgel en saxofoon

Op 10 juni sluit Duo Sciron de serie af. Dit duo bestaat uit organist

Herman Mussche en saxofonist Christiaan van der Weij. Herman Mussche is in de Jacobikerk geen onbekende: hij is dirigent van het aan de kerk gelieerde kamerkoor Cantigo. Christiaan van der Weij treedt in zijn muzikale leven

zowel solistisch als in ensembleverband op. Verder presenteert hij educatieve kinderconcerten en dirigeert hij diverse orkesten. Ook het concert van Duo Sciron begint om 13.30 uur en is gratis toegankelijk.

Vooruitblik: orgelzomer

Het moet nog lente worden, maar toch alvast een vooruitblik naar de zomer. In augustus is er in het kader van de Utrechtse Orgelzomer een serie van vier zaterdagavondconcerten in de Jacobikerk. De concertgevers zijn achtereenvolgens Hayo Boerema (5 augustus), Geerten Liefing (12 augustus) en Gerrit Christiaan de Gier (19 en 26 augustus). Laatstgenoemd concert is gewijd aan Hendrik Andriessen en Albert de Klerk, van wie in 2017 het 125ste respectievelijk honderdste geboortjaar herdacht wordt. Vrouwenkoor La Confiance onder leiding van Eric Koevoets verleent medewerking aan dit concert. Aangezien er in deze periode ook in de Nicolaïkerk en de Domkerk op zaterdag orgelconcerten worden georganiseerd, krijgt onze stad een aantal heuse orgelzomerzaterdag. Het mooie is dat de aanvangstijdstippen van de verschillende concerten elkaar niet bijten, zodat de orgelliefhebber geen (al dan niet pijnlijke) keuzes hoeft te maken, maar een hele middag en avond van verschillende fraaie Utrechtse orgels kan genieten! Nadere informatie over de Utrechtse Orgelzomer volgt te zijner tijd in dit blad.

Muziek in de Wilhelminakerk

Zondagmiddag 19 maart vindt er weer een benefietconcert plaats in de Wilhelminakerk aan de Hobbemastraat. Het concert duurt ongeveer een uur. Deze keer komen kinderen van de PI-afdeling van het Utrechts Centrum voor de Kunsten het concert verzorgen. PI is een muziekprogramma voor kinderen vanaf 5 jaar met een duidelijke aanleg voor muziek. Ze leren vanuit het zingen van vele liedjes op hun gehoor een muziekinstrument bespelen en gaan later pas noten leren lezen.

Tijdens dit concert zullen kinderen, in de leeftijd van 5 tot 12 jaar, in verschillende groepjes voor het publiek optreden. Zij spelen piano, viool, cello, blokfluit, marimba en slagwerk. De algemene leiding van dit concert berust bij Paula Brouwer, slagwerkdocente bij PI op het UCK. De docenten zijn druk bezig een leuk programma samen te stellen. Dat blijft dus nog even een verrassing. Voor de musici is het een leuke ervaring om een concert buiten het UCK te mogen geven. Voor de luisteraars is het een speciale belevenis om zulk jong talent te horen spelen! Komt dit allen meemaken! Het is een concert voor jong en oud. Laat dus uw kinderen mee genieten van de muziek en mogelijk inspireren tot zelf eens musiceren. Het concert begint om 16.00 uur. De toegang is vrij. Een vrijwillige gift na afloop komt ten goede aan het kerkgebouw en is zeer welkom.

Choral evensong in de Janskerk

* Daniël Rouwkema.

Op zondag 26 maart is er om 17.00 uur weer een Choral evensong in de Janskerk. Het koor Schola Davidica onder leiding van Daniël Rouwkema zingt die lentemiddag muziek van de componisten Byrd, Andriessen, Willan en Archer. Het orgel wordt bespeeld door Domorganist Jan Hage. De toegang is gratis, er is een collecte bij de uitgang. De kerkeuren gaan om 16.30 uur open.

Bidden voor gewas in Oranjekapel

Op woensdag 8 maart is het Biddag voor Gewas en Arbeid. Een traditie in de protestantse kerk om stil te staan bij onze afhankelijkheid van God. God is degene van wie we het verwachten, ook in ons dagelijks werk. Op deze woensdagavond komen we samen in een eenvoudig avondgebed. Stille gebed, lezingen en zingen. In de Oranjekapel wordt de bid-dienst geleid door ds Gertine Blom; het begint om 19.00 uur.

Klanken in de stilte

Steven Slappendel

Op zaterdag 4 maart, 20.15 in de Nicolaïkerk, voert het Hollands Vocaal Ensemble onder leiding van Fokko Oldenhuis en met medewerking van Ko Zwanenburg, orgel, een programma uit met koor- en orgelwerken van Pärt en Vask. Muziek die past bij dit seizoen, muziek waarin de stilte even belangrijk is als de klanken eromheen.

Het Hollands Vocaal Ensemble laat de verstilling horen in composities van Arvo Pärt (1935) onder andere Dopo la vittoria en Salve Regina. Ko Zwanenburg speelt van Pärt Mein Weg hat Gipfel und

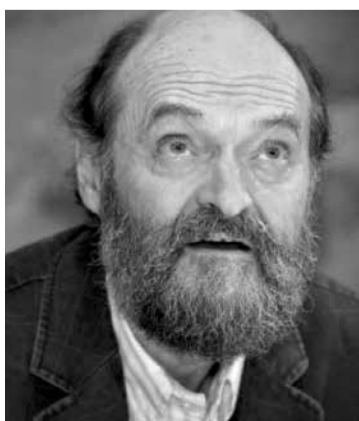
Wellentäler. Het is een programma met muziek die in langzame lijnen de luisteraar weldadig inpakt, in de werken van Pēteris Vasks (1946): onder andere Pater Nostra, Mate Saule (Mother Sun) en Dona nobis pacem. Ko Zwanenburg begeleidt een aantal van de koorwerken en speelt ook van Vasks Cantus ad pacem.

Het Hollands Vocaal Ensemble Amsterdam is een kamerkoor voor gevorderde zangers. Het koor stelt zich ten doel een uitgebreid koorrepertoire onder de aandacht van een groot en breed publiek te brengen. Het repertoire omvat daarom werken uit alle mogelijke stijlperiodes, bekende werken en minder bekende werken. Het ensemble, in 1985 opgericht door Cees Rotteveel,

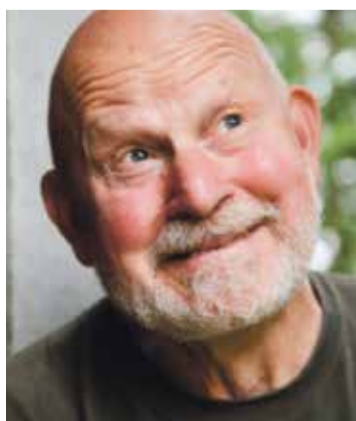
staat momenteel onder leiding van Fokko Oldenhuis en voert gemiddeld drie programma's per jaar uit. Het HVE heeft in de loop der jaren een schare trouwe luisteraars opgebouwd: een concert van het Hollands Vocaal Ensemble is altijd iets bijzonders. Voor

dit programma: Voel de emotie die de koorwerken uit Estland en Letland oproepen. Door donkere orgelklanken versterkt, spreekt deze zang tot onze ziel. Baltische Balsem!

Meer informatie en reserveren via www.hollandsvocaalensemble.nl

* Arvo Pärt.

Pēteris Vasks

'De zondebok en het lijdensverhaal'

Op woensdag 15 maart is er in de Roobolkapel een inhoudelijke avond, getiteld: De zondebok en het lijdensverhaal. Historicus en antropoloog René Girard ontdekte in romans, mythen en het menselijk samenleven het zondebokmechanisme. Steeds weer wordt er in een samenleving een groep of individu aangewezen als de oorzaak voor wat er mis is in de samenleving. Girard stelde dat veel geschriften dit zondebokmechanisme in stand houden, maar dat bijbelverhalen juist ontmaskerend werken: die stellen aan de kaak dat de geofferde zelf onschuldig is, en dus ten onrechte de straf draagt. Hij zag dat in oudtestamentische verhalen, maar ook in het lijdensverhaal van Jezus. Hij was hier zó van onder de indruk dat hij zich bekeerde tot het christendom. Op deze avond zullen we de gedachtegang van René Girard kort bespreken en vervolgens een paar bijbelteksten lezen, op zoek naar die ontmaskering van vaste denkpatronen. De avond, die begint om 20.00 uur, wordt geleid door ds Mendie Hofma.

De hierop volgende inhoudelijke avonden van de protestantse wijkgemeente Zuilen zijn op 29 maart in de Bethelkerk (over Luther) en op 5 april, eveneens in de Bethelkerk. Dan gaat het over meditatie en Reformatie in de Veertigdagentijd. De avond van 29 maart wordt geleid door Auli en Gerard van 't Spijker, die van 5 april door Jorine de Klerk.

Utrecht Lezing over lijdensstijd

Op 22 maart laat drs. Saskia van Lier de toehoorders van de Utrecht Lezing genieten van haar onderwerp Zinnestrelend: de lijdensstijd in muziek en beeld. De weken voor Pasen staan in het teken van het lijdensverhaal van Christus en ook van Maria. Vroeger beleefden we dat in de kerk. Daar waren de beelden en de muziek. Tegenwoordig gaan we naar een concertzaal voor het Requiem van Mozart, een Stabat Mater of de Matthäus Passion. En voor de beelden gaan we naar het museum. In deze lezing zien we de beelden, maar luisteren ook naar de passiemuziek van verschillende componisten.

Drs. Saskia van Lier is gespecialiseerd in het gebruik van christelijke kunst. Beeldende kunst en liturgie vormen haar werk, muziek is haar liefde. Het is de laatste Utrecht Lezing van dit seizoen, die zoals gebruikelijk begint om 14.00 uur en plaats heeft in Parc Transwijk, Hof van Transwijk 16. De toegang en de koffie en thee zijn gratis. Wel verwachten de organistoren een bijdrage van minimaal vijf euro om de kosten te dekken. Iedereen is hartelijk welkom. De zaal is open vanaf 13.30 uur.

Utrecht
Lezingen

De gereformeerde machthebbers

De Reformatie in haar politieke context (2)

In dit nummer deel 2 van het drieluik dat dr. Llewellyn Bogaers schrijft over de politieke aspecten van de kerkhervorming in ons land, en dan met name in onze stad. De hoge posities in de samenleving werden meer en meer 'ingenomen' door de protestanten, terwijl de katholieke bovenlaag langzaam maar zeker uit Utrecht verdween. Er ontstond een tweedeling van eerste- en tweederangs burgers.

Llewellyn Bogaers

Katholieken stonden schaakmat na het verbod op de katholieke eredienst in 1580. Het alternatief: herstel van het Habsburgse gezag was ook voor hen geen optie. Hun verbijstering moet groot geweest zijn, als we bedenken hoe verknocht zij aan hun kerk waren, waar zingevingsrituelen en sociale tradities samenkwamen. Die kerk was door de gemeenschap gefinancierd, gebouwd en ingericht. Nu moest alle katholieke symboliek worden weggehaald. De kerken werden ingericht voor de protestantse eredienst. De katholieke leer werd als dwaalweg afgedaan.

Politieke macht was, waar mogelijk, voorbehouden aan gereformeerden. Die hadden daarmee de wetgeving, de rechtspraak en het openbaar bestuur in handen. Katholieken, doopsgezinden en lutheranen waren de facto tweederangsburgers geworden. Zij hadden gewetensvrijheid, wat betekende dat zij in huiselijke kring mochten geloven wat zij wilden, zonder dat er godsdienstvrijheid was: andersgelovigen mochten niet samenkomen voor religieuze doeleinden. De katholieke kerk was ontbonden. Priesters mochten niet meer aan zielzorg doen. Menig geestelijke was verbannen of gevlucht. In Utrecht was de situatie voor katholieken in zoverre gunstig dat niet de hele infrastructuur opgeheven was: de kapittels, gasthuizen en nonnenkloosters bleven bestaan. Zij vormden de basis voor de nu ondergrondse kerk. Missen werden gevierd in kloosters, gasthuizen en privéhuisen. Toch konden niet alle katholieken daar terecht. Door de kerkelijke aardverschuiving vielen mensen buiten het systeem. De ontkerkelijking kwam op gang.

Maatschappelijke gevolgen

De Reformatie bewerkstelligde niet alleen religieuze pluriformiteit, maar bracht ook bij alle gezinden een confessionalisering op gang: leer en gedragsregels werden aangescherpt, ingetogenheid werd de norm. De openbare ruimte werd ontdaan van katholieke elementen: van processies en 'paapse stoutigheden en superstitiën' als Vastenavond. De herhaalde wetgeving laat zien dat de feestelijke tradities hecht verankerd waren in de samenleving. Pas na 1650 nemen de plakaten af. Mensen van verschillend geloof bleven de leefomgeving delen en het buurtleven ging onverminderd door. Wel waren arme burenen in rijke buurten na 1655 uitgesloten van buurschap. En woonden steeds minder mensen een begrafenis bij. Het standsbewustzijn nam in de zeventiende eeuw sterk toe. De armenzorg kwam onder druk te staan. Al in 1598 waren de rijke

middeleeuwse Utrechtse fondsen en de diaconie niet meer in staat om een grote hongersnood het hoofd te bieden.

Het calviniseringsproces

De calvinisering ging sprongsgewijs en liep parallel aan ingrijpende processen, zoals de Synode van Dordt (1618) en de Vrede van Munster (1648). Hier werden de bestaande politieke verhoudingen bevestigd. Wie ambitie had, werd alsnog lidmaat. In 1618 kreeg ook Utrecht een Vroedschap: voort-

stuk van het eerste uur kon al binnen enkele jaren een heerlijkheid kopen. Volgens de Utrechtse genealoog en burgemeester Cornelis Booth (1605-1678) lukte dit François van Sneek 'vanwege zijn grote zuinigheid'. *Nouveaux riches* en prominenten onder wie Booth zelf, verdoezelden smetten in hun genealogie.

Verhouding protestant-katholiek

Gedragen door de krachtige grondstructuur en door missiонерij - de Hollandse Zending - bleef menig katholiek Utrechter standvastig in het geloof: rond 1650 telde Utrecht zo'n 30.000 inwoners, hiervan was 35 procent katholiek, 33 procent calvinist, 8 à 10 procent remonstrants, 8 procent luthers, 1 à 2 procent doopsgezind en 12-15 procent

moeting. Met 'verzuijing' wordt bedoeld dat de samenleving uit naast elkaar staande zuilen bestond en met 'omgangsoecumene' dat het dagelijkse contact tussen andersgelovigen soepel verliep. In het debat hierover blijven de politieke verhoudingen nagenoeg buiten beschouwing. En juist hier wordt de segregatie het meest pregnant zichtbaar. Het aantal gemengde huwelijken tussen protestanten en katholieken geeft een indicatie voor onderlinge toegenegenheid. Utrecht scoort - landelijk gezien - hoog met een percentage van gemiddeld 6,4 procent tussen 1680 en 1760. Geuzen en papen lijkten elkaar te mijden als het om intieme relaties gaat. In het sociale leven was men pragmatisch, overeenkomstig de getalsverhoudingen: binnen de gilden werkten mensen

* De Utrechtse schilder Hendrick ter Brugghen (1588-1629) schilderde rond 1625 'De rijke man en de arme Lazarus' (Lukas 16: 19-21). Geheel tegen de toenmalige tradities in zette hij de melaatse in het licht. Op de achtergrond geniet een familie van een goede maaltijd. De melaatse is er slecht aan toe: de honden likken zijn wonden. Hij vraagt een aalmoes aan de heer des huizes, maar die wijst hem de deur. Hendrick ter Brugghen hekelt hier de tijdgeest. © Centraal Museum Utrecht.

aan hadden de raadsleden zitting voor het leven. Deze politieke markeringsmomenten luidden steeds weer een aanscherping van antikatholieke maatregelen in. Het had tot gevolg dat de katholieke bovenlaag de stad verliet.

Liever dan een hopeloze strijd aan te gaan concentreerden katholieken zich op de opbouw van hun kerk.

Een nieuwe elite

De nieuwe machthebbers, veelal van burgerlijke komaf, gebruikten hun positie om zichzelf lucratieve ambten en functies toe te bedelen. Een greep in overheids- of armenkassen kwam regelmatig voor. In Utrecht was de ouderling Adriaen van Meerlandt in 1580 en 1581 tevens eerste kamearaar (wethouder van financiën). Hij verduisterde 9.738 gulden. Ter vergelijking: een meesterambachtsman verdiende destijds zo'n 150 gulden per jaar en een opperman 90 gulden. Menig kop-

niet-gebonden. Deze getalsverhoudingen maken duidelijk dat er een redelijke oplossing gevonden moest worden om het grote aantal andersgelovigen te accommoderen. Elke statie - er waren uiteindelijk acht katholieke huiskerken binnen en buiten de singel - betaalde de schout elk jaar honderden gulden aan gedooggeld. Deed de schout tijdens een liturgische viering toch een inval, dan kon hij even hoge boetes vragen. De getalsverhoudingen laten zien dat de machtsaanspraken van gereformeerden op smalle basis berustten. Het was de hoofdreden waarom katholieken na de Vrede van Munster niet meer armslag kregen, ook al gold het argument van landverraad niet langer. Vanaf 1655 konden katholieke nieuwkomers geen burgerrecht meer winnen en verloren burgers die katholiek werden het burgerschap. Uit deze maatregelen spreekt vrees voor de aantrekkingskracht van de oude kerk.

Verzuijing of omgangsoecumene?

Het debat over de relatie tussen protestanten en katholieken in de zeventiende eeuw spitst zich toe op twee uitersten: mijding of ont-

van verschillend geloof samen, zatten burenen van verschillend geloof samen aan de buurmaaltijd, en ontstonden er onderlinge vriendschappen. Maar het lijkt mij dat het verschil in politieke rechten, de katholieke emigratie en het huwelijkspatroon zwaar moet wegen in het eindoordeel. Liever dan een hopeloze strijd aan te gaan concentreerden katholieken zich op de opbouw van hun kerk. Als een vorm van geweldloos verzet tegen de Calvinisten, die - gesanctioneerd door politieke verhoudingen - officieel ruim 200 jaar, maar de facto 300 jaar, de macht konden monopoliseren. Zonder controle en zonder uitdagers.

De tolerante Republiek?

'Eigen groep eerst' is een kenmerk van de gereformeerde Republiek. In het dagelijks leven werd deze realiteit zoveel mogelijk genegeerd. Maar onderhuids moeten de arbitraire grenzen pijn gedaan hebben. Want waarom strekte het dagelijkse contact zich niet uit tot het stadhuis? Wat doet het met mensen als zij - door bloedbroeders - tot tweederangsburgers worden gemaakt? Wat doet het met mensen als zij zich superieur wanen?

Theo Kralt

Citypastoraat Domkerk en de Protestantse Gemeente Utrecht hebben met de organisatie Crowd About Now een overeenkomst ondertekend voor het houden van een crowdfundingactie voor de noodzakelijke aanvullende restauratie van de Domkerk.

In de afgelopen jaren werd duidelijk dat de Domkerk na de grote restauratie afgerond in 1968-1988 opnieuw een aanvullende restauratie dient te ondergaan om het kerkgebouw in goede staat te houden. In 2015 werd hiertoe een volledige inventarisatie uitgevoerd door Van Hoogevest Architecten (VHA) met behulp van bijvoorbeeld een hoogwerker. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in het rapport Instandhoudingsplan Domkerk Utrecht van VHA van 18 december 2015. Uitvoering is hierin beschreven om welke werkzaamheden het gaat. In het bijzonder gaat het hierbij om metsel- en voegwerk, herstel van baksteen- en natuursteenwerk, herstel van dakbedekkingen, stukadoorswerk, tegelwerk en metalen torenbekroningen op het dak.

Vanuit haar rijke verleden is de Domkerk onder meer voorzien van ornamentale elementen zoals beeldhouwwerk aan zowel het dak als in bak- en natuursteen. Door de werking van regen en wind, sneeuw en ijs, kortom: invloeden van de natuur moeten deze onderdelen en het bijbehorende voeg- en metselwerk regelmatig worden bijgehouden en hersteld. In totaal is hiervoor nu een bedrag nodig van circa 1.645.000 euro dus ruim anderhalf miljoen. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd in de jaren 2017 tot en met 2022.

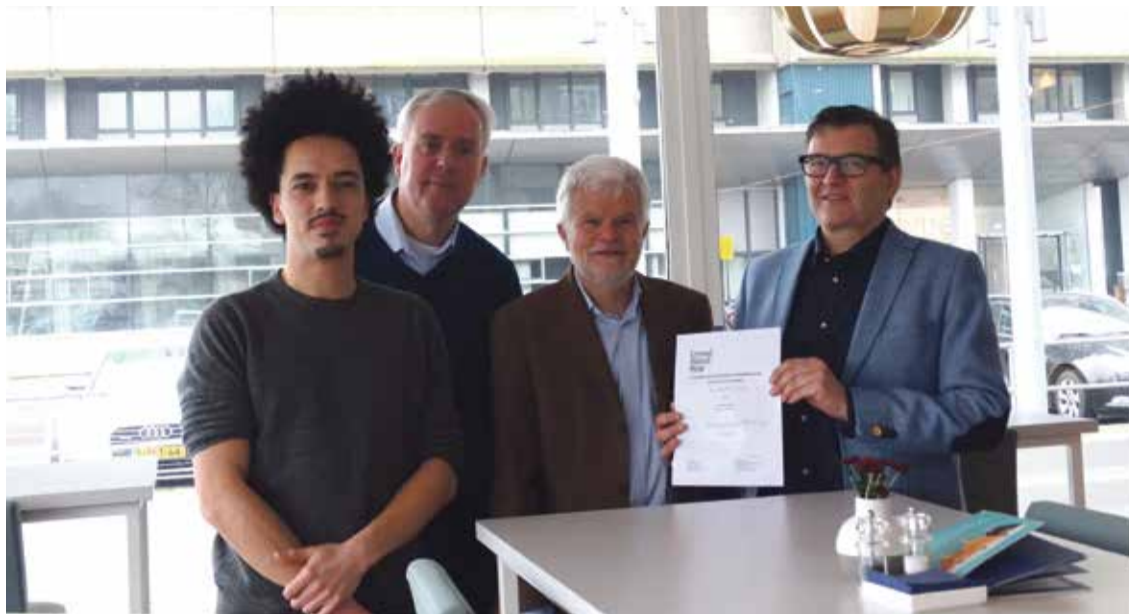
Gehonoreerd

In het afgelopen jaar werden door de PGU, Citypastoraat Domkerk en Van Hoogevest Architecten aanvragen ingediend bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Provincie Utrecht en Gemeente Utrecht. Inmiddels zijn de ingediende aanvragen door de Rijksdienst in het kader van de zogenaamde SIM-BRIM-BROM-Regeling en de Provincie Utrecht voor het herstel van de Wimbergen volledig gehonoreerd.

De op 7 december 2016 ingediende aanvraag bij de Gemeente Utrecht is in behandeling genomen. Voor de regelingen van het Rijk en de Provincie Utrecht geldt dat voor alle subsidiënten een eigen bijdrage voor restauratie van vijftig procent van toepassing is. Door de sterk gedaalde rente is de beschikbare renteopbrengst

CROWDFUNDINGS-ACTIE IN HET LEVEN GEROEPEN

Publiek betaalt mee aan restauratie Domkerk

*Van links naar rechts: Mark Laagerwaard (directeur Crowd About Now), Theo Kralt, Bert Holsappel en Frans Ritmeester.

* Gevel van de Domkerk, gezien vanuit het zuidwesten.

van het met steun van alle partijen gevormde Kapitaal Groot Onderhoud (KGO) aanzienlijk gedaald. Dit betekent dat de kerk in aanvulling op de verkregen subsidies voor restauratie en groot onderhoud, de renteopbrengst uit het KGO en de jaarlijkse dotatie van het Citypastoraat Domkerk voor onderhoud van € 50.000 per jaar, een groot bedrag aan eigen middelen voor de aanvul-

lende restauratie zelf moet opbrengen. In totaal gaat het bij deze vereiste eigen bijdragen om een bedrag van circa 400.000 euro. Hiervoor kan een deel door de Domkerk worden gegenereerd, onder andere uit spaaropbrengsten van de afgelopen jaren. De in 2014 uitgevoerde actie Draag De Dom waardoor een van de luchtbogen kon worden gerestaureerd maakt hier deel van uit. De

andere helft, dus ongeveer tweeton, dient door acties en externe ondersteuning bijeengebracht te worden.

Publieksactie

In het afgelopen jaar werden diverse fondsen aangeschreven die bereid bleken een bedrag van ongeveer 100.000 euro aan dit doel bij te dragen. In aanvulling hierop bleek de Rabobank bereid een crowdfundingactie voor het herstel van de Domkerk in 2017 te willen ondersteunen, met als doel om 100.000 euro bijeen te krijgen voor de restauratie van de Domkerk. De ervaren organisatie voor publieksacties, Crowd About Now, zal deze actie uitvoeren, samen met de werkgroep Fondsenwerving Aanvullende Restauratie Domkerk, bestaande uit Domkerk-penningmeester Bert Holsappel, Bureau PGU-directeur Frans Ritmeester en ondergetekende. Op vrijdag 17 februari 2017 werd hiervoor een overeenkomst tussen Domkerk/PGU en Crowd About Now ondertekend.

De fondservingsactiviteiten worden onder andere via een speciale website van Crowd About Now onder de aandacht gebracht. Er wordt gewerkt aan het vormen van een cirkel van bedrijven en mensen die de actie willen dragen en uitdragen. Diverse tegenprestaties komen hierbij aan de orde. Zo staat onder andere een groot eigentijds orgelconcert door Domorganist Jan Hage op het programma. Ook rondleidingen door de Domkerk maken deel uit van het crowdfundingprogramma dat voornamelijk in de maanden april en mei dit jaar zal plaatsvinden, met een mogelijke uitloop.

Auteur is voorzitter van de commissie fondsenwerving Aanvullende Restauratie Domkerk 2017-2022.

* Bronzen penning (doorsnede 90 millimeter) met de voltooidde deuren van de gerestaureerde Domkerk, door Theo van de Vathorst, 1996.

Passieconcerten door Kamerkoor Sjanton

Kamerkoor Sjanton uit Utrecht geeft op 1 en 2 april concerten in de Tuindorperkerk. Met het sfeervolle programma 'Bleib bei Uns' brengt het koor prachtige werken uit de Baroktijd ten gehore die goed passen in de periode rond Pasen.

Centraal in het programma staat het Stabat Mater van Frantisek Tuma (1704-1774), een belangrijke Tsjechische barokcomponist en hofkapelmeester. De beroemde tekst over Maria in haar smart om de gekruisigde Jezus, is voor vele componisten inspiratiebron geweest, zo ook voor Tuma die daar een prachtige compositie op schreef. Het passieprogramma biedt daarnaast werken van beroemde barokcomponisten: van Heinrich Schütz (1585-1672) het zesstemmige motet 'Selig sind die Toten' uit diens bundel Geistliche Chormusik. Daarnaast zingt het koor twee motetten van Johann Hermann Schein (1586-1630): 'Was betrübst du dich, meine Seele?' en 'Zion Spricht, der Herr hat mich verlassen'. Behalve tijdgenoten waren Schütz en Schein beiden cantor in Thomaskirche te Leipzig en daarmee voorgangers van Johann Sebastian Bach (1685-1750) die later ook Thomascantor zou worden. Van Bach voert Sjanton ook composities uit; twee van zijn koralen: 'Du o schönes Weltgebäude' en 'Die Nacht is Kommen'.

Charles Villiers Stanford (1852-1924) en Joseph Rheinberger (1839-1901) vormen het contrast in dit programma, beiden componisten uit de Romantische tijd. Van Stanford voert het koor 'Beati quorum' uit (uit Psalm 119, 'gelukkig zijn zij die de goede weg volgen') en van Rheinberger 'Bleib bei uns', tevens de titel van het programma. Aan de uitvoering onder leiding van dirigent Ulrikke Reed Findenegg, werken organist Tilman Gey mee (op kistorgel) en celliste Maaïke Roelofs.

De concerten van Kamerkoor Sjanton vinden plaats op zaterdag 1 april om 20.15 uur en op zondag 2 april om 15.00 uur in de Tuindorperkerk te Utrecht. Kaarten kosten in de voorverkoop twaalf euro (acht euro voor kinderen, studenten en CJP) en zijn verkrijgbaar via www.sjanton.nl en bij leden. Aan de zaal is de toegang veertien euro (tien euro voor kortinggroepen). Informatie over Sjanton is ook te vinden op fb.com/kamerkoor.sjanton.

Lutherse spiritualiteit vandaag de dag

In vier themadiensten gedurende de Veertigdagentijd besteedt de Evangelisch-Lutherse Gemeente Utrecht aandacht aan haar traditie. Christiane Karrer: "500 jaar na de befaamde stellingen van Luther bezinnen we ons in de Lutherse Gemeente Utrecht op onze traditie en vragen: wat zijn kernbegrippen van onze spiritualiteit en wat kunnen zij voor ons leven vandaag de dag betekenen? In vier diensten voor Pasen stellen we een thema uit de lutherse geloofstraditie op creatieve manier aan de orde. Na de diensten zal gelegenheid zijn om met elkaar daarover in gesprek te gaan."

Iedereen met interesse is van harte uitgenodigd. Op 12 maart is het thema: 'God in een mens; wie verzint dat? - Luthers kijk op God' Op 19 maart: 'Ja maar, wie ben ik om aan mezelf te twijfelen (Loesje) - Rechvaardiging door het geloof alleen'; op 26 maart is het thema: 'Gelovig en aards - Leven in Gods schepping' en op 2 april: 'Alles mag, niets hoeft... - Lutherse ethiek als luilekkerland?' De vieringen beginnen op genoemde zondagen telkens om 10.30 uur, in de lutherse kerk, Hamburgerstraat 9, Utrecht-centrum. Informatie ds Christiane Karrer (chkarrer@xs4all.nl).

Driehoek-debat verdraagzaamheid

Op 22 maart is er in het kader van het programma Denken in de Driehoek een debat over verdraagzaamheid. Verdraagzaamheid is een spaarzame deugd geworden in het publieke debat. In plaats van dat we het gezellig eens zijn over het feit dat we het over heel veel oneens zijn, doen politici, opiniemakers en reaguurders er alles aan de ander te diskwalificeren. En ook hoogopgeleiden halen makkelijk hun neus op voor andere opvattingen.

James Kennedy, dean van het University College Utrecht en columnist van dagblad Trouw, pleit voor een eerherstel van tolerantie als de moeitevolle deugd van het 'verduren' en 'verdragen'. Iets tolereren waar je het al mee eens bent is geen kunst. Samenleven met wat je nauwelijks verdraagt is dat wel. Maar hoe doe je dat? Ook Maarten Wisse, docent dogmatiek en oecumenica, pleit voor een voorzichtige omgang met de waarheid. Niet omdat de waarheid niet zou bestaan, maar omdat onze voorstelling van waarheid altijd voorlopig is. Denken in de Driehoek op woensdag 22 maart om 20.00 uur in het Congres- en vergadercentrum In de Driehoek, Willemsplantsoen 1c, op loopafstand van Utrecht Centraal. Zaal open en koffie vanaf 19.30 uur. Toegang gratis. Aanmelden is niet nodig.

Informatie: Facebook: Denken-InDeDriehoek, e-mail: DenkenInDeDriehoek@gmail.com, telefoon 030-231 5018.

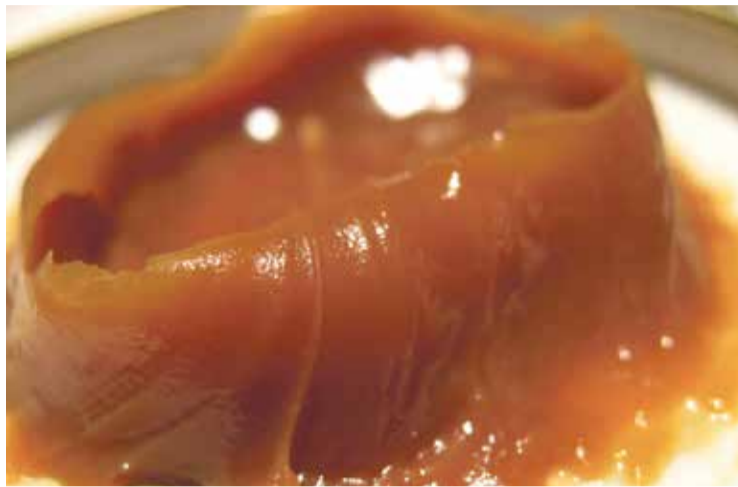
"Ze zeiden dat ze nog nooit zoiets hadden geproefd in Bogotá"

Diaconaat speelt zich niet alleen binnen onze eigen stad af, maar ook wereldwijd. U leest deze maand het verhaal van een echtpaar in Colombia dat geholpen werd bij het weer opbouwen van hun leven door Mencoldes, een van de projecten die we vanuit de stedelijke ZWO-commissie steunen. En Mary Viyakula, directrice van SAVE (gesteund vanuit Nieuwe Kerk en Tuindorpkerk) schrijft over het werk van haar organisatie.

Christine Hoek,
lid stedelijke ZWO-commissie

Yaledy en haar man Luis komen uit Ocaña in het departement Norte de Santander. Daar hadden ze een supermarkt en een toetjeswinkel. Anderhalf jaar geleden zijn ze in Bogotá aangekomen, voor de tweede keer in drie jaar op de vlucht voor paramilitairen die hen afpersten.

In Bogotá werkte Yaledy, zwanger van haar derde kind, eerst in een restaurant als bordenwasser, in ruil voor een bord eten. "Het was erg zwaar. In Aguachica hoefde ik me nooit af te vragen of ik de volgende dag wel eten had, want we hadden genoeg inkomsten. Hier heb ik het andere uiterste meegemaakt. Ik wist nooit of ik

wel weer zou kunnen eten." Later vergaarde ze inkomen door op straat haar toetjes te verkopen.

Achtervolgingswaan

Luis kreeg in die periode als gevolg van de nare ervaringen in het dorp last van achtervolgingswaan, depressie en angsten, waardoor hij zijn huis niet meer uit kon. "Toen ik in de stad kwam te wonen, ging ik niet naar buiten. Ik had een trauma en ik dacht dat ik die afpersers op straat tegen zou komen. Ik durfde niet eens naar de winkel op de hoek."

Via het Centro Dignificar, waar steun wordt geboden aan slachtoffers van het gewapend conflict, kwamen ze in contact met Men-

*Arequipe, een belangrijk ingrediënt in de toetjes van Yaledy en Luis (foto Kerk in Actie).

coldes. "Mencoldes heeft ons erg geholpen, bijvoorbeeld met spullen voor in de keuken en servies, want we hadden niet eens lepels."

Workshops

Toen ze eenmaal bij Mencoldes waren aangesloten, gingen ze naar workshops waarin ze leerden te netwerken en hun horizon te verbreden. Luis en Yaledy besloten hun toetjeszaak weer op te pakken. Ze produceren allerlei soorten toetjes met ingrediënten die ze zelf maken, zoals geconden-

DIACONAAAT WERELDWIJD

seerde melk en Colombiaanse arequipe. Dat is een karamelpasta die in heel Latijns-Amerika veel wordt gegeten. Terwijl ze over de zoetigheden vertellen, twinkelen hun ogen.

Trots

In december vorig jaar kreeg het bedrijfje echt de gewenste impuls, toen Mencoldes ze het basismateriaal gaf voor producten en ze een proeverij maakten die ze meenamen naar verschillende bedrijven, zoals de Colombiaanse Kamer van Koophandel. "We werden later door de Kamer van Koophandel gebeld: ze zeiden dat ze nog nooit zoiets hadden geproefd in Bogotá. Ik was hartstikke trots, want we maken de toetjes echt met liefde," aldus Yaledy.

Hun toekomstdroom is, een toetjesfabriek te beginnen. "We willen anderen ook de kans geven om hun leven op te bouwen."

KINDERARBEIDVRIJE ZONES IN TIRUPUR, INDIA

5.023 kinderen naar school

Mary Viyakula,
directrice van SAVE

Ieder jaar sporen we zo'n vijfhonderd kinderen op die niet naar school gaan. De helft kan meestal wel terecht in het reguliere onderwijs. De andere helft heeft eerst overbruggingsonderwijs nodig, vooral kinderen van migranten die uit andere regio's komen en geen Tamil spreken.

We moeten steeds docenten vinden, die de moedertalen van deze kinderen spreken. SAVE heeft vijf eigen scholen, waar we overbruggingsonderwijs bieden aan zo'n 300 kinderen.

* Kinderen op de scholen van SAVE (foto's Kerk in Actie).

Kinderarbeidvrije zones

Vanaf januari 2015 hebben we twee kinderarbeidvrije zones gerealiseerd. Totaal wonen hier

13.327 volwassenen en 5.023 kinderen. In juni 2015 bleken daarvan 259 kinderen tussen de 6 en 15 jaar niet naar school te gaan. Alle kinderen in deze zones gaan nu naar school, maar de kwaliteit van het onderwijs is op veel scholen slecht. Op veel scholen zitten soms wel 70 of zelfs 100 kinderen in één klas. Wij lobbyen voor meer onderwijzers bij de overheid, maar ook bij een sociaal fonds van bedrijven in onze regio.

Beloftes van bedrijven

Er zijn in het gebied dat we kinderarbeidvrij willen maken 234 textielbedrijven actief: 198 met minder dan 20 werknemers en 36 die groter zijn. Wij vragen aan deze bedrijven om te beloven dat ze:

- Zelf geen kinderen van 15 jaar en jonger voor zich laten werken
- Jongeren van 16 en 17 jaar maximaal 5 uur laten werken
- Er op toezien dat de kinderen van hun werknemers naar school gaan.
- Een fatsoenlijk loon betalen aan hun werknemers

Zelfhulpgroepen voor vrouwen

We willen ook de ouders weerbaar maken. Als wij hun situatie verbeteren, zal het over het algemeen met hun kinderen ook beter gaan. Daarvoor ondersteunen we achthonderd zelfhulpgroepen voor vrouwen om daarmee vooral moeders te versterken. Arme mensen hebben vaak geen benul van hun rechten en worden daarvoor enorm uitgebuit. In de groep

leren ze over arbeidsrechten en wat een redelijk loon is. We leren hen om samen bij de overheid te pleiten voor toiletten, vuilnis ophalen, straatverlichting, schoon drinkwater en dergelijke.

Hartelijk bedankt dat u zich samen met ons inzet om kinderarbeid in Tirupur uit te bannen.

Ds Jan Robbers

Biografie prof.dr. K.H. Miskotte

November 2016 werd de biografie van Kornelis Heiko Miskotte gepresenteerd, geschreven door Herman de Liagre Böhl, uitgedaagd door de Dr.K.H.Miskottestichting, die al jaren het Verzameld Werk van deze theoloog uitgeeft, maar er ontbrak nog altijd een biografie.

Waarom nog aandacht vragen voor deze theoloog, terwijl langzaam alle andere 20ste-eeuwse theologen meer en meer verbleken in de heersende trend om geloof in de presentatie, in de directe aanspraak en beleving te beoordelen? De biograaf is erin geslaagd om Miskotte als theoloog en predikant, maar ook als persoon die in de branding van de tijd staat, zeer nabij te komen. Niet alleen worstelt Miskotte met het geloof en twijfel, reageert hij op de moderne cultuur, zoekt naar de betekenis van het Jodendom voor geloof en kerk, heeft nachtmerries bij de opkomst van het nationaal-socialisme dat hij ziet als een nieuwe vorm van heidendom (Edda en Thora). Zo ziet hij een tegoed van het Oude Testament, maar ijvert ook voor het herstel van de kerkorde in

de Hervormde Kerk en voor een nieuw liedboek (dat inmiddels een nieuwe versie heeft gekregen).

Utrechter

Maar wie kent deze Utrechter: geboren bij ouders, die in 1893 naar Utrecht uit Den Ham kwamen, omdat vader een baan kreeg als chef-boekhouder bij de firma Hooghiemstra, een fabriek in grondstoffen van vee- en pluimveevoeder en haveremout. Hij woonde tot en met zijn studententijd bij zijn ouders in Utrecht eerst aan de Gildstraat 166, een straat tussen hoek Blauwkapelseweg en de Poortstraat in de wijk Wittevrouwen, en in april 1914 verhuisde het gezin naar de Kievitsdwarstraat 20, die parallel loopt aan de Weersingel-oostzijde in de Vogelenbuurt. Na het Christelijk Gymnasium studeerde hij theologie aan de Universiteit van Utrecht. Hij was gek op lezen en op de 'proletarische' voetbalsport en verslond door de tijd heen heel veel lectuur van theologen en filosofen, maar ook van talloze literaire schrijvers, vooral met aandacht voor de sociale kwestie, socialisme en

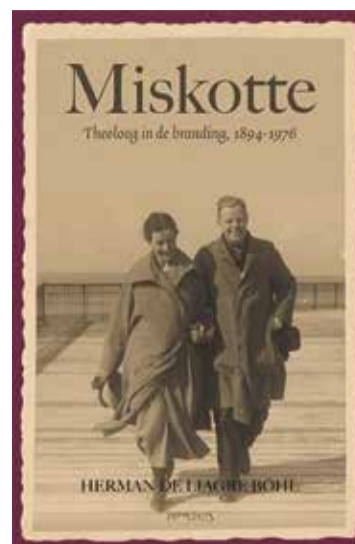

* De Jonge dominee Miskotte met vrouw en dochter in Kortgene.

communisme. Miskotte was de eerste protestantse theoloog die zich bijvoorbeeld uitliet over Kafka (in 1931). Ook de Bijbelvertaling van Martin Buber en Franz Rosenzweig boeide hem zeer, want de bijbeluitleg moet uitgaan van de teksten zelf.

Intens leven

Het is een beschrijving van

* Omslag van het boek over het leven van dr. Miskotte.

een intens leven geworden. De schrijver is er knap in geslaagd om het veelomvattende en in schrijfstijl soms moeilijk toegankelijke theologische en geëngageerde werk van deze belangrijke Nederlandse theoloog van de twintigste eeuw te leren kennen. Niet alleen de theoloog en dominee, maar ook de persoon Miskotte. Dat blijkt niet een romantisch pastorieleven te zijn, maar een trektocht van een aangevochten mens, een mens die tijden kent van mystieke en religieuze ervaringen, maar ook van ongelof en diepe twijfel. Zo blijkt hij een mens in verzet, geconfronteerd met de groeiende spanningen in de wereld en het antisemitisme, met een sfeer van 'onderganggevoelens'. In dat opzicht ziet hij de diepe geloofs- en geloofwaardigheids crisis die in de 19e eeuw ideologisch nog door kerk en staat min of meer in de hand gehouden kunnen worden, vanaf de 20e-eeuw in geweld en ter-

reur vertaald worden. Hij deelde het verzet met de theoloog Karl Barth, aan wie hij zich sterk verwant voelde en die met zijn dialectische theologie Miskotte inspireerde.

Afgrond

Een heftige confrontatie met de dood is het overlijden van zijn vrouw en een dochter in 1945 door een tyfusinfectie in het voedsel op een receptie. De afgrond waarin Miskotte daarna aan alles twijfelt wat hij in de loop van zijn leven juist anders was gaan geloven is diep. Was hij nu zelf die 'moderne nihilistische mens' (Nietzsche), die toch zekerheid zoekt in de 'oude religieuze mens', die terugvalt in het heidendom, waarin god en het noodlot onder dezelfde noemer vallen? (boek: 'Als de goden zwijgen').

U moet het zelf maar lezen, 329 boeiende bladzijden die het leven en werk beschrijven van deze bijzondere Utrechter. Wonderlijk dat een buitenstaander (die schreef over totaal andere onderwerpen als Wibaut, Han Lammers, Rumoer aan de Amstel, Amsterdam op de helling) Miskotte zo heeft begrepen.

Naar aanleiding van: 'Miskotte, theoloog in de branding 1994-1976', Herman de Liagre Böhl, Prometheus Amsterdam 2016, prijs 35 euro, via de website (zie kader) of in de boekhandel.

Symposium over biografie en theologie van K.H. Miskotte: 'Waar het op aankomt'

De Dr. K.H. Miskotte Stichting houdt op 16 maart een symposium naar aanleiding van het verschijnen van de biografie van Miskotte door Herman de Liagre Böhl (Dit boek is overigens al toe aan een derde druk). Er zijn inleidingen van Jan Bank, over 'De branding rond Miskotte - over de maatschappelijke en culturele uitdagingen waaraan Miskotte zich spiegelde'; van Marc de Kesel over: 'Religieuze contrareligie - reflecties in het spoor van Miskotte'; van Herman de Liagre Böhl, onder de titel: 'Miskotte in de moderne biografie' en van Rinse Reeling Brouwer over: 'Eerst christen, daarna pas Nederlander - een weerbarstige erfenis'.

Het symposium, getiteld 'Waar het op aankomt', is op donderdag 16 maart in De Nieuwe Poort, Claude Debussylaan 2 in Amsterdam (bij station Amsterdam-Zuid) en duurt van 13.30 tot 16.30 uur. Aanmelding per e-mail aan de secretaris van de Miskotte Stichting: zinvol@online.nl. Deelname kost twintig euro, vooraf te voldoen via IBAN NL71INGB0001692944.

BOEKEN

AVINOE - het Onze Vader een Joods gebed

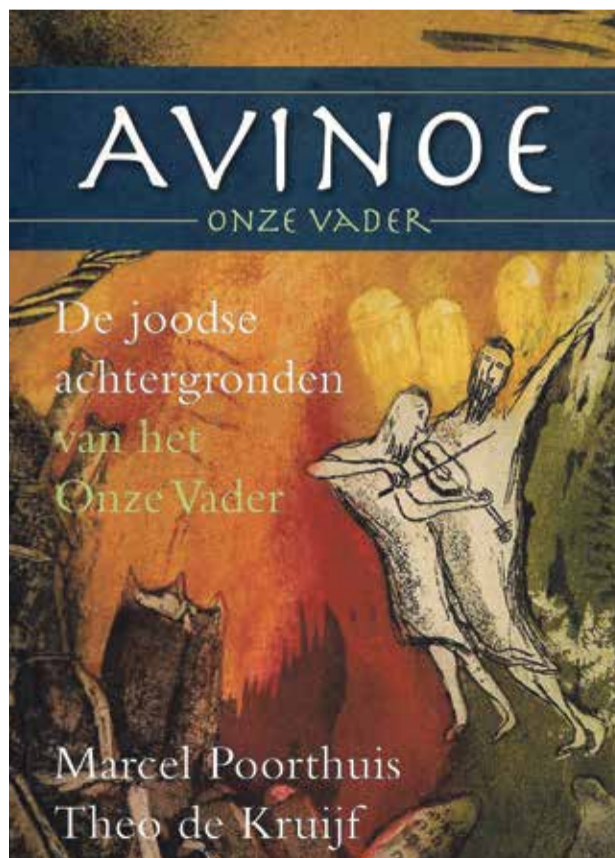
Piet Warners

De Stichting Pardes heeft in samenwerking met de uitgeverij Adveniat een nieuwe editie verzorgd van het boekje Avinoe dat in de tachtiger jaren verscheen en sinds lang niet meer verkrijgbaar was. Het is een geheel herziene en opnieuw vormgegeven uitgave. Aanleiding was de 'nieuwe' tekst van het Onze Vader zoals die door de bisschoppen van Vlaanderen en Nederland is vastgesteld.

De meest opvallende verandering daarin dat de 'bekoring' is veranderd in 'beproeving', waar in protestantse kring nog altijd 'verzoeking' wordt gezegd. Het meest oecumenische gebed dat er is, heeft in onze taal dus nog altijd geen echt oecumenische tekst. Dat is zondermeer jammer. Ik weet niet of ik iets gemist heb, maar er is, denk ik, geen oecumenisch overleg geweest over deze tekst. Een gemiste kans. Dat neemt niet weg dat deze nieuwe uitgave zeer de moeite waard is. Overtuigend wordt aangegeven dat het gebed dat Jezus ons leerde een gebed is dat geheel in de Joodse traditie past. Marcel Poorthuis (hoogleraar 'Dialogo tussen de godsdiensten' aan de Tilburgse Faculteit voor Katholieke Theologie) onderzoekt in hoofdstuk I het Joodse bidden. Zowel het formulier- als het spontane gebed. De Rabbinse literatuur wordt daarbij vaak geraadpleegd en geciteerd. Dat geldt trouwens voor het hele boek. Dat heeft tot gevolg dat het niet alleen wetenschappelijke dimensies heeft maar ook 'stichtelijke'.

Achttiengebed

In het tweede hoofdstuk bespreekt Poorthuis enkele Joodse gebeden, zoals het Achttiengebed (het Amida) en het Kadisgebed. Met het laatste is het woordgebruik in het Onze Vader het meest verwant. Hij acht het niet onmogelijk dat in vroegchristelijke gemeente het lange Achttiengebed van de

synagoge vervangen is door het Onze Vader. De tekst van het Onze Vader is op verschillende manieren overgeleverd. Vergelijk maar eens de tekst Mattheüs 6:9-13 met Lucas 11:2-4.

Die vergelijking wordt in hoofdstuk III en IV gedaan door Theo de Kruijf. Hij was hoogleraar Exegese aan de KThU. Hij overleed in 2014, zijn gedachtenis zij tot zegen. Hij voegt aan de vergelijking ook de tekst uit de Didachè (een vroegchristelijk geschrift) toe. Hij behandelt eerst de context van de drie versies om vervolgens de vergelijking te maken. Heel interessante kost. De evangelisten "hebben door de verschillen in hun tekst, een inzicht gegeven in de zorg en de 'vrijheid' waarmee de vroegste gemeente de woorden van haar Heer Jezus Christus heeft doorgegeven aan de volgende generaties" (pagina 107).

Gedachteloos

In hoofdstuk V onderzoekt Poorthuis de verschillende thema's van dit gebed. Goed om te lezen en aan het denken gezet te worden over wat je eigenlijk bidt met de woorden van dit gebed, want als je het zo vaak bidt wordt het gauw gedachteloos. Ik heb het met toenemende spanning gelezen uitziende naar de redenen om de 'bekoring' en de 'verzoeking' te laten vallen ter wille van de 'beproeving'. En dat werd toch een beetje een teleurstelling. Jazeker - het is goed om op te merken dat de Eeuwige mensen beproeft, zoals Abraham in Genesis 21. Dat heeft te maken met de keuzevrijheid van een mens tussen goed en kwaad. Toegeven aan de goede drift of aan de drift tot het kwade. Maar het kwade kan zeer zeker ook een verzoeking zijn. Het woord beproeving vind ik te zwak voor de enorme aantrekkingskracht van het kwade. Een pure verzoeking, die ook van de 'tegenpartij' kan komen. Natuurlijk kun je opmerken dat ook de satan, de duivel, de vrijheid van de Eeuwige heeft gekregen om ons te verzoeken. Maar daarmee is de verzoeking zelf niet een beproeving door de Eeuwige. Dit is voor mij een reden om de nieuwe rooms-katholieke tekst niet als oecumenische tekst te aanvaarden. Wellicht dat de Nederlandse Raad van Kerken dit nog eens kan aankaarten. Dat neemt niet weg dat zeer aan te raden is dit boek te lezen!

Neem je kruis op

Dit is de vertaling van het motet aan het begin van Choral Evensong van zondag 12 maart waarvan tekst en muziek van de hand van Ronald Corp zijn. Hij begon met het schrijven van muziek zelfs voordat hij piano kon spelen. Zijn composities vallen in verschillende categorieën: vierstemmig koor met orkest, maar ook voor vrouwenstemmen (die soms meer toepasselijk zijn voor kinderkoor) met of zonder begeleiding. Hij schreef ook opera's, solostukken als ook orkestwerken en kamermuziek.

De woorden van Take up your cross zijn gebaseerd op Psalm 51 en daarom geschikt om tijdens de Veertigdagentijd te zingen. Samen met de aanwezigen zingt het koor van Holy Trinity Church het openingslied 'Father hear the prayer we offer'. Thomas Ebdon componeerde, op de openingsverzen uit de Bijbel, zijn Preces and Responses.

Het leesrooster van de Church of England schrijft Psalm 135 voor om te worden gelezen op de avond van 12 maart. Het koor zingt deze Psalm op een chant van George Job Elvey, die ooit organist was van St George's Chapel. Wanneer de Britse vorstin in Windsor is, gaat ze naar deze kerk binnen de muren van het kasteel.

Herbert Sumsion heeft de lofzangen van Maria en Simeon getoonzet. Deze keer zingen wij zijn versie in A grote terts van het Magnificat en Nunc Dimittis.

De anthem voor deze dienst is een gedicht van William Cowper (1731-1800): 'O for a closer walk with God'. Hij was de populairste dichter in zijn tijd en hij beïnvloedde de manier waarop het dagelijkse Engelse buitenleven werd beschreven. Daarmee werd hij een van de voorlopers van de romantische poëzie. Dit korte gedicht is door de in Ierland geboren componist Charles Villiers Stanford fijnzinnig op muziek gezet. De orgel-introductie begint in de hoge octaven en verbeeldt het schijnen van het licht uit de hemel. Al op 18-jarige leeftijd werd Stanford toegelaten tot de Universiteit van Cambridge. Vanaf dat moment ontwikkelde hij zijn muzikaliteit en bekleedde vervolgens vele functies als organist, dirigent, componist en professor aan dezelfde universiteit. Leerlingen van hem waren onder andere Ralph Vaughan-Williams en Gustav Holst. In 1902 werd hij geridderd en mocht daardoor de titel Sir voor zijn naam zetten.

De Choral Evensong op 12 maart sluit af door samen de woorden van het begin te herhalen in het gezang: 'Take up thy cross, the Saviour said'. Choral Evensong begint - zoals gebruikelijk op de tweede zondag van de maand - om 14.30 uur. Op 12 maart staan de deuren van Holy Trinity Anglican Church aan het Van Limburg Stirumplein weer ruim van tevoren open om u te verwelkomen en om deze eeuwenoude Anglicaanse dienst met de gemeente mee te vieren.

Henk Korff

'Elk kerklid een schuldhulpmaatje!'

Frans Rozemond

'Ons werk hoort voluit bij de kerk', zegt Wim Althuis, coördinator van SchuldHulpmaatje in Utrecht. 'Wij zorgen dat mensen met grote geldzorgen met hulp van een vrijwilliger (maatje) weer grip op hun leven krijgen. Een simpel concept, bedacht door de kerken en inmiddels dankbaar gesteund door het stadsbestuur.'

Vroeger hielp de diaconie arme gezinnen aan een nieuwe toekomst. En een paar jaar later aan hetzelfde gezin opnieuw. Dat riep vragen op: kunnen we deze mensen ook beter helpen, structureler? Dat kan, vonden de landelijke kerken in 2009 en zij startten de organisatie SchuldHulpmaatje. Met aandacht, deskundigheid en het oefenen van gedragsverandering help je mensen zo dat ze zelf weer hun zaakjes op orde kunnen houden. En dat werkt.

Hoe verklaar je het succes van SchuldHulpmaatje?

"Onze maatjes bieden mensen de rust om over hun problemen na te denken en overzicht te krijgen. Financiële stress blokkeert je enorm. Door samen met een maatje je problemen te ontrafelen, krijg je uitzicht op een oplossing. Vaak leidt dat al tot een positieve houding bij cliënten. Dit lukt de overheid met haar dure professionals, regeltjes en procedures niet."

Subsidie

'De gemeente Utrecht is blij met ons', vervolgt Althuis. 'Als iemand zich meldt bij de Schuldsanering en al een schuldhulpmaatje heeft die de administratie helpt ordenen, dan kan zo iemand sneller geholpen worden. De Buurtteams roepen steeds vaker onze hulp in. Dankzij ons kan de professionele hulpverlening efficiënter haar werk doen. Dat verklaart ook dat de Gemeente Utrecht ons dit jaar heeft gesteund met veertigduizend euro voor het opleiden van nieuwe maatjes.'

*Wim Althuis: ... "De kern van SchuldHulpmaatje is: medemens zijn"...

* Bij het jubileum van SchuldHulpmaatje in februari 2016 sprak koningin Máxima in Utrecht.

Hoe ziet een hulptraject eruit?

"Ik voer de intakegesprekken zelf en koppel vervolgens de hulpvrager aan een maatje dat bij hem/haar past. Een hulptraject kent drie fasen. Een nieuwe cliënt zit in de *crisisfase*. Hij moet zo snel mogelijk de administratie op orde krijgen en worden doorverwezen naar de schuldsanering. Dat kan al gauw een kwart tot de helft van de schulden schelen."

Nazorg

Dan volgt de hulpfase, waarin mensen actief worden begeleid in hun contact met hulpverleners, bewindvoerder en schuldeisers over de resterende problemen. De derde fase gaat over nazorg. Je wilt voorkomen dat mensen terugvallen in hun oude patroon. Nazorg leidt tot duurzame gedragsverandering en financiële bewustwording. De gesprekken gaan bijvoorbeeld over vragen als: wie ben ik, wat is mijn budget, hoe kan ik sparen? De resultaten zijn verbluffend: zonder begeleiding valt zeventig procent

SchuldHulpmaatje in Utrecht

Ruim vijf jaar geleden startte de landelijke organisatie SchuldHulpMaatje. De Utrechtse afdeling (begonnen 2012) wordt gecoördineerd vanuit de stichting Stiltecentrum Hoog Catharijne. "Medemens-zijn past naadloos in de missie van het Stiltecentrum", vertelt Wim Althuis. "Vanwege de vele aanmeldingen hebben we steunpunten geopend in Kanaleneiland, Overvecht en Lombok. Hierin werken we nauw samen met het Leger des Heils. Iedereen die hulp nodig heeft bij financiële problemen, kan rekenen op de steun van onze maatjes. Ongeacht geloof, ras, gaardheid of afkomst." www.schuldhulpmaatjeutrecht.nl

terug, maar mét een maatje is dat slechts dertig procent.'

Wat kan een maatje?

"Een maatje kan goed luisteren en maakt tijd om zonder oordelen iemand snel te helpen. Het is een onbetaalde vrijwilliger die bereid is zich voor dit werk te kwalificeren door een training te volgen. Je trekt soms wel een jaar of langer af en toe met iemand op."

Training

"Naast de gewone schuldhulpmaatjes gaan we speciale maatjes

trainen voor twee categorieën: werkzoekenden (zie: jobhulpmaatje.nl) en jongeren. Voor veel 18- tot 25-jarigen is rood staan heel normaal. Ze zijn een makkelijke prooi van reclame, leven vanuit een impuls. Ze belanden vaak in een overlevingsmodus: koppelen doel en gedrag niet meer aan elkaar. In een hulptraject leren ze hier bewuster mee om te gaan."

Kan de overheid dit niet doen?

Wim Althuis: "We nemen de schuldsanering zelf niet over. De maatjes hebben als medemens een belangrijke ondersteunende rol. De kerken hebben een groot netwerk, maar dat heeft ook z'n beperkingen. Tweederde van onze hulpvragers behoort tot de hogere middenklasse. Dat komt omdat de traditionele kerken daar hun netwerk hebben. Overigens zouden kerken veel kunnen doen om armoede vroeg te signaleren. Na bijvoorbeeld ontslag of echtscheiding ligt er altijd een financiële afgrond op de loer. Hoe vroeger je erbij bent, hoe beter."

"Medemens-zijn hoort voor ons bij het wezen van de kerk. Bijna elk gemeentelid kan schuldhulpmaatje worden."

Contact

Een schuldhulpmaatje nodig of er zelf één worden?
Mail of bel Wim Althuis,
info@schuldhulpmaatjeutrecht.nl,
telefoon 06-2196 7860.

AGENDA

dagelijks (behalve zondag)
12.30 uur Domkerk,
middaggebed

elke maandag
7.00 uur Domkerk,
ochtendgebed

elke dinsdag en donderdag
7.30 uur Nicolaïkerk (kosterij),
ochtendgebed

elke woensdag
8.40-9.00 uur
Johannescentrum,
ochtendgebed

elke woensdag
17.30 uur Johannescentrum,
Hanna's herberg

vrijdag 3 maart
15.00 uur Zuylenstede
(Overvecht), viering
Wereldgebedsdag met Dineke
Spee
15.00 uur Transwijk
(Kanaleneiland), viering
Wereldgebedsdag met Jan-Erik
Riems

zaterdag 4 maart
11.00 uur Wilhelminakerk,
rommelmarkt
15.30 uur Domkerk,
Zaterdagmiddagmuziek met
Cantores Martini
13.00 uur Villa Vrede
(Wijnesteinlaan 4), open huis
met muziek, spel, eten en
drinken
20.15 uur Nicolaïkerk, concert
Hollands Vocaal Ensemble met
muziek van Pärt en Vasks

zondag 5 maart
11.00 uur Tuindorpkerk,
bezigting kruiswegstaties
van Adolfo Pérez Esquivel
17.00 uur Nicolaïkerk, vesper
met ds Harrie Zeldenrust
17.00 uur Tuindorpkerk, vesper
met muziek van Mendelssohn
19.30 uur Geertekerkerk, Bach
cantate 'Ich ruf zu dir, Herr
Jesu Christ'

maandag 6 maart
19.00 uur Huiskamer
(Hobbemastraat 41), meditatie
20.00 uur Janskerk, Dans!kerk
EUG

dinsdag 7 maart
16.00 uur DomCafé,
verkenningen van
levensverhalen
20.00 uur Marcuskerk,
Leerhuis 'Uw Koninkrijk kome
wat komt'

woensdag 8 maart
10.00 uur Huiskamer, Bijbel en
Kunst over Maria
19.30 uur EUG-crypte van
Zrs. Augustinessen op de
Oudegracht, mediteren aan de
Werf
19.00 uur Oranjekapel, Biddag
voor Gewas en Arbeid met ds
Gertine Blom
20.00 uur Domkerk, lezing
over film 'Des Hommes et
des Dieux' door ds. Stefan
Waanders
20.15 uur Johannescentrum,
leerhuisavond met Renée van
Riessen

donderdag 9 maart
14.30 uur Huiskamer, inloop
16.30 uur Domkerk, stilte

* Schola Davidica zingt de Choral Evensong op zondag 26 maart in de Janskerk.

zoeken... meditatie uur met
Conny van Lier
20.00 uur Ste-Gertrudis-
kathedraal, Evensong & Pub
met de Schola Davidica en
Vocaal Ensemble Magnificat
vrijdag 10 maart
19.30 uur Huiskamer,
filmavond 'Patch Adams'
zaterdag 11 maart
15.30 uur Domkerk,
Zaterdagmiddagmuziek met
koor van de Domcantorij

* Organist Gerrit Christiaan de Gier en trompettist George Pancras treden 1 april op in de Jacobikerkerk.

zondag 12 maart
11.00 uur Tuindorpkerk,
bezigting kruiswegstaties
van Adolfo Pérez Esquivel
14.00 uur Domkerk, Culturele
Zondag met gesprek over
politiek 'Uitgesproken Utrecht'
14.30 uur Holy Trinity Church,
Choral Evensong
15.30 uur Aloysiuskerk (Van
Ostadeslaan), concert KOV
Mass of the Children'

maandag 13 maart
19.00 uur Huiskamer, meditatie

woensdag 15 maart
20.00 uur Roebolkapel, thema-
avond met René Girard over
het lijdensverhaal
20.15 uur Johannescentrum,
leerhuisavond met Ruud
Bartlema

donderdag 16 maart
14.30 uur Huiskamer, inloop
14.30 uur Marcuskerk
Ouderensoos met Rita van de
Wijk over haar doopsgezinde
familiegeschiedenis
17.30 uur Marcuskerk, eetcafé

20.00 uur Janskerk, Evensong &
Pub met het Kathedrale Koor
Utrecht
zaterdag 18 maart
15.30 uur Domkerk,
Zaterdagmiddagmuziek
met solisten van het
Barokensemble

zondag 19 maart
11.00 uur Tuindorpkerk,
bezigting kruiswegstaties
van Adolfo Pérez Esquivel
14.00 uur lutherse kerk, Poolse
dienst met ds Karol Dlugosz
16.00 uur Wilhelminakerk,
benefietconcert
17.00 uur Marcuskerk, vesper
met ds Kees Bouman

maandag 20 maart
19.00 uur Huiskamer, meditatie

dinsdag 21 maart
16.00 uur DomCafé,
verkenningen van
levensverhalen

woensdag 22 maart
14.00 uur Parc Transwijk,
Utrecht Lezing drs Saskia van
Lier over lijdenstijd
20.00 uur In de Driehoek
(Willemsplantsoen), debat over
verdraagzaamheid
20.00 uur EUG Oudegracht
33, gespreksavond 'Maakbare
mensen'

donderdag 23 maart
14.30 uur Huiskamer, inloop
20.00 uur Jacobikerkerk, Evensong
& Pub met koor Cantiago

zaterdag 25 maart
15.30 uur Domkerk,
Zaterdagmiddagmuziek met
Barokensemble en sopraan
Tanja Obalski

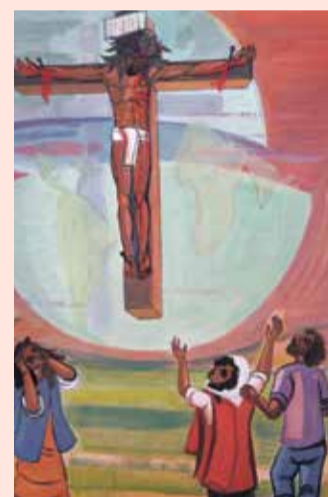

zondag 26 maart
10.00 uur Oranjekapel,
afscheidsdienst ds Mendie
Hofma
11.00 uur Tuindorpkerk,
bezigting kruiswegstaties
van Adolfo Pérez Esquivel
17.00 uur Janskerk, Choral
Evensong met Schola Davidica

maandag 27 maart
19.00 uur Huiskamer, meditatie

woensdag 29 maart
20.00 uur Bethelkerk, thema-
avond over Luther met Auli en
Gerard van 't Spijker

donderdag 30 maart
14.30 uur Huiskamer, inloop
met levensverhalen
14.30 uur Marcuskerk,
ouderensoos met ds Gert
de Goeijen over zijn werk in
Indonesië

* Een van de veertien posters van de kunstenaar Esquivel, te zien in de Tuindorpkerk.

zaterdag 1 april
13.30 uur Jacobikerkerk, concert
duo Gerrit Christiaan de Gier
(orgel) en George Pancras
(trompet)
20.15 uur Tuindorpkerk,
passieconcert Kamerkoor
Sjanton

zondag 2 april
11.00 uur Tuindorpkerk,
bezigting kruiswegstaties
van Adolfo Pérez Esquivel
16.00 uur Gertrudiskathedraal,
concert Monteverdi
Kamerkoor Utrecht (werken
van Hongaarse componisten)
20.15 uur Tuindorpkerk,
passieconcert Kamerkoor
Sjanton

dinsdag 4 april
16.00 uur DomCafé,
verkenningen van
levensverhalen

woensdag 5 april
20.00 uur Bethelkerk, thema-
avond over Meditatie en
Reformatie met Jorine de
Klerk

vrijdag 19 mei
19.30 uur Marcuskerk, musical
Mozes

zaterdag 20 mei
19.30 uur Marcuskerk, musical
Mozes

zondag 21 mei
14.30 uur Nicolaïkerk, musical
Mozes

WIJKNIEUWS

Citypastoraat Domkerk

www.domkerk.nl

Op zeer korte termijn zijn de kerkdiensten van de Domkerk ook te volgen via kerkmroep.nl. De eerste proefuitzending heeft inmiddels plaatsgevonden. De moeilijkheid voor uitzending vanuit de Domkerk was dat er aanvankelijk geen wifi was. In de Domkerk is wekelijks een dienst van Schrift en Tafel en heeft ook de Domcantorij altijd een functie in het geheel. Er moest dus een en ander geregeld worden om het allemaal voor elkaar te krijgen. Maar voor mensen die niet (meer) naar de kerk kunnen, of wie de dienst op een ander moment wil naluisteren bestaat er nu de mogelijkheid. Een andere vooruitgang in de kerk is de komst van nieuwe extra stoelen. Deze vervangen de klapstoelen die nu gebruikt worden op drukke momenten. Door het veelvuldig gebruik waren ze aan vervanging toe. Ze konden ook storend piepen en kraken... Welkom in de Domkerk. Digitaal of live!

EUG Oekumenische Studentengemeente (Janskerk)

www.eug-janskerk.nl

In dit jaar vallen in de periode van de vastentijd de Kamerverkiezingen. In de Janskerk gaat dat samen rondom de woorden van Mozes: 'Kies dan het leven'. Die woorden spreekt hij aan het eind van een lange 'preek' (het boek Deuteronomium), waarin hij nog eens het hele verhaal van Israël vertelt: het verhaal van de uittocht uit de slavernij van het 'enge' land Egypte, en dan daarna de levenszoektocht door de woestijn, uitlopend op de nog uitstaande intocht in het goede land van belofte. Ten slotte roept Mozes dan uit: 'Daar kun je alleen leven, als je ervoor kiest om op de weg die de Eeuwige met je begonnen is dóór te gaan'. En dat wil de Eeuwige zo graag van je – daarom: 'Kies dan het leven!'. Die hartstochtelijke oproep van Mozes wordt ingevuld met het onderricht van Jezus, als een nieuwe Mozes op de berg. Dat wordt gedaan met de woorden van het Onze Vader in het hart van de Bergrede. In de verstilde concentratie van dat gebed resonanceert het geheel van de Bergrede. Daarbij wordt niet om actuele vragen heengegaan: welk politiek programma komt voort uit deze zaligsprekingen?

vervolg op pagina 13

vervolg van pagina 12

Maar dat blijft alleen als je het ook doet, als daden van gerechtigheid. Ook hier de actuele vraag: gaat het hier in onze nationale politiek om doen van daden van gerechtigheid? De Eeuwige wil zonder onderscheid een hemelvader zijn voor alle mensen. Hoe kan dit na de verkiezingen tot uiting komen? Weest welkom in de Janskerk om al vierend mee te denken over zulke vragen.

Johannescentrum (Overvecht)

Johannescentrumgemeente
voor zoekers en zieners

www.johannescentrum.nl

De paaskring omvat de Veertigdagentijd, gevolgd door de drie dagen van Pasen en de paastijd, die uitloopt op en besloten wordt met Pinksteren, de vijftigste dag. De lutherse traditie kent een extra voorbereidings-tijd van drie zondagen die aan de Veertigdagentijd vooraf gaat. In dit jaar van 500 jaar Reformatie volgen we in het Johannescentrum in de tijd voor Pasen deze lutherse traditie.

Van oudsher bestaat het gedeelte dat in de liturgie van de Johannescentrumgemeente 'rondom de schrift' genoemd wordt uit drie lezingen. Een lezing uit de joodse bijbel, een lezing uit het evangelie en een lezing uit de brieven zoals die in ons Nieuwe Testament zijn opgenomen. Met dit 'boekje' aan lezingen als uitgangspunt zullen we in deze tijd voor Pasen op onze eigen(tijdse) wijze aan de zondagen ieder hun eigen kleur geven.

5 maart zondag Invocabit roepen in de nacht ds Toos Wolters 12 maart zondag Reminiscere uitzien naar hulp pastor Huub Schumacher

19 maart zondag Oculi strijden tegen het kwaad verhaal halen 26 maart zondag Laetare hopen op vrede ds Toos Wolters (S&T) 2 april zondag Judica de waarheid spreken ds Erna Treurniet 9 april Palmzondag opgaan en ondergaan ds Toos Wolters (S&T)

Marcus-Wilhelmina

www.marcus-wilhelminakerk.nl

Marcus-Wilhelminakerk

Op zondag 5 maart, Invocabit, de eerste zondag van de Veertigdagentijd, is de voorganger in de Marcuskerk ds Hans Koops. De kindernevendienst begint met het 40-dagenproject: 'Geloof in het leven'. Er is tienerdienst en na de dienst is er Fairtrade verkoop. In de Wilhelminakerk gaat ds Marian van Giezen voor in een dienst van Schrift en Tafel. Om 17.00 uur is er een vesper in de Nicolaïkerk, waaraan traditiegetrouw op de eerste zondag van de 40-dagentijd, de Marcuscantorij onder leiding van Karel Demoet meewerkt. Zie voor

meer informatie onder 'Vespers in Zuidoost'.

Op zondag 12 maart Reminiscere, gaat ons gemeentelid ds Jacqueline Broeyer-Bogers voor. Zondag 19 maart, Oculi, is de voorganger in de Marcuskerk ds Hans Koops. In de Wilhelminakerk gaat ds Marian van Giezen voor. Om 17.00 uur is er een vesper in de Marcuskerk. Zie voor meer informatie onder 'Vespers in Zuidoost'. Zondag 26 maart, Laetare, is de voorganger ds Hans Koops.

Marcuswijk

Op 2 en 16 maart is er weer eetcafé. Er wordt gewerkt met een wachtlijst in geval het aantal aanmeldingen de 25 overschrijdt. Aanmelden via sameneten@marcuscentrum.nl of 030-2745 036. Per 1 april stopt Koos Thijs als kok van het eetcafé. Koos is als kerkmeester druk met verhuur en onderhoud van de kerk. Het één is niet meer te combineren met het ander. We hebben daar uiteraard alle begrip voor en willen ook zuinig zijn op onze vrijwilligers. Misschien weet u iemand in uw omgeving die het leuk vindt om één keer per maand met een paar enthousiaste collega's te koken voor het eetcafé? Misschien bent u het zelf wel...?

Op 16 maart komt Rita van de Wijk voor de Ouderensoos vertellen over haar doopsgezinde familiegeschiedenis. Op 30 maart komt ds Gert de Goeijen uit Den Ham vertellen over zijn werk bij de Torajage-meenschap op Sulawesi, Indonesië. We beginnen om half drie in de grote Marcuszaal en we gaan door tot half vijf. De zaal gaat om 14.00 uur open. Iedereen is van harte welkom, ook als u nog geen lid bent! U hoeft niet gelijk lid te worden, maar u kunt eerst 'op proef' komen kijken of de Soos wat voor u is. Bijdrage in de kosten: € 1,50.

Vanaf 7 maart tot en met 4 april is er elke dinsdag om 20.00 uur Leerhuis in de Marcuskerk. Thema: 'Uw Koninkrijk kome wat komt. Met de Jood Jezus op weg naar Pasen.' Opgeven bij ds Hans Koops.

Op donderdag 26 januari overleed in de leeftijd van 64 jaar Grietje Veenstra. Zij was een levenslustige en wijskrachtige vrouw. Ook de kanker, die steeds meer bezit nam van haar lichaam, kon haar positieve levensinstelling er niet onder krijgen. Mevrouw Veenstra woonde aan de Wageningsberg 210, totdat ze vorig jaar verhuisde naar Groningen waar ze liefdevol werd verpleegd door broers en zussen en waar zij overleed. Dinsdag 31 januari vond de begrafenis plaats in Zevenhuizen.

Wilhelminawijk

Op zondag 5 maart hebben wij weer een themadienst rond het Avondmaal. Naar aanleiding van het rapport van de Raad van Kerken over de beleving van eucharistie en avondmaal wordt in de Wilhelminakerk een bijzondere viering rond het Avondmaal gehouden. De vorm en inhoud van de viering zullen anders dan gebruikelijk zijn: de hele dienst zitten we in een kring rond de tafel. Leden van het Liturgiebeeraad zullen gedeelten van de tafelviering inhoudelijk toelichten. De lezing

WIJKNIEUWS

is die van de eerste zondag van de veertigdagentijd.

Op woensdag 8 maart buigt de kring Bijbel en Kunst zich over Maria. Deze bijeenkomst is ter voorbereiding op een bezoek aan de tentoonstelling in het Catharijneconvent op 5 april. Wie meer wil weten over Maria in de Bijbel en in de kunst is op beide data van harte welkom! We starten op 8 maart om 10.00 uur in de Huiskamer, Hobbemastraat 41. Graag even vooraf aanmelden bij ds. Marian van Giezen, 06-1841 9992 of marianvangiezen@online.nl, of bij Ankie la Rivière, 030-2513 713 of aalariv@kpnmail.nl. Op 10 maart is er weer een filmavond in de Huiskamer. Meer daarover elders in dit nummer.

Nicolaïkerk
Hemel en aarde
beleven en bewegen

www.nicolaïkerk.nl

Op zondag 5 maart, om 10.00 uur, de eerste zondag van de (paarse) Veertigdagentijd, is ds Sytze de Vries uit Schalkwijk de voorganger en is Berry van Berkum de organist. In deze periode bezinnen we ons op de weg die Jezus moet gaan. Het Groot-gloria vervalt tot de paasnacht, het kyrie over onze wereld wordt des te sterker. Vanouds begint die weg met het verhaal van de 'verzoeking in de woestijn', in de versie van Mattheus 4: 1-11. Dat roept vooral de vraag op: wat is hierbij de rol van de Geest? Spannend is hiernaast de lezing uit Genesis 3, het beruchte verhaal van 'de slang in het paradijs'. Met recht twee iconische verhalen! Psalm 91 is de klassieker op deze dag, een zich herhalend 'kyrie eleison' en een nieuw lied klinkt 'De Geest heeft hem ertoe gebracht...'. Deze zondag wordt aangeduid met Zondag Invocabit, 'Roep hij Mij aan'.

Om 17.00 uur is er een vesper in de Nicolaïkerk. Meer informatie vindt u elders in dit nummer.

Op zondag 12 maart, om 10.00 uur, de tweede zondag van de Veertigdagentijd, is ds Dirk Neven de voorganger en is Ko Zwanenburg organist. De lezing is uit Exodus 24: 12-18 en Mattheus 17: 1-9. Op deze zondag Reminiscere, 'Gedenk Heer, uw barmhartigheid, Psalm 25: 6', ontvangen we een voorproefje op het naderende paasfeest. In het Evangelie is het een en al hemels licht, dat op, in, en vanuit Jezus straalt. Het is opvallend hoe de verheerlijking van hun Heer bij de drie leerling/vrienden zowel vreugde als angst oproept. Deze emoties overheersen immers ook als hij met Pasen uit de doden blijkt verrezen. De eerste lezing gaat over de gave van de Thora aan Mozes. Ze vindt plaats op een berg, dicht bij de hemel, in de verborgenheid van een wolk.

Op zondag 19 maart, om 10.00 uur, de derde zondag van de Veertigdagentijd, gaat ds Johan Plante voor en is Berry van Berkum de organist. De lezingen zijn Exodus 34: 1 - 10, Efeze 5:

1 - 9 en Lucas 11: 14 - 28. Het gaat over kwade geesten die zaken in het leven van mensen verzieken, vroeger en nu; en er zijn mensen die daar genoeg aan beleven, vroeger en nu. Psalm 25 is de introituspsalm (vers 15, de dichter slaat zijn ogen op naar de Heer). Deze zondag heet daarom Zondag 'Oculi' (ogen). Ko Zwanenburg is de organist.

Om 17.00 uur is er een vesper in de Marcuskerk. Meer informatie vindt u elders in dit nummer.

Op zondag 26 maart om 10.00 uur, vierde zondag van de Veertigdagentijd, is ds Dirk Neven de voorganger en is Berry van Berkum de organist. Het is zondag Laetare, 'Verheugt u, met Jeruzalem, Jesaja 66: 10. Deze zondag wordt de vroeger zeer strenge vastentijd even onderbroken voor en wat rooskleuriger sfeer, want het moet immers wel te doen zijn! Op dit 'klein-Pasen', zoals zondag Laetare vanouds wel wordt genoemd is de kleur dan ook roze. Al even mag er een beetje paas-licht zijn, om niet te vergeten waarheen we op weg zijn. In de eerste lezing, de profetie van Zacharia 8: 19-23, horen we van het vernieuwde Jeruzalem, 'beeld' van de toekomst van, met en in God, waar het leven eindelijk tot zijn recht en zijn bestemming komt. In de Evangelielezing, Johannes 9, draait alles om 'zien' en 'niet-zien'. Centraal staat de blinde man, die zowel het object is van Gods grote liefdeswerken, en gaat zien, maar ook zelf een persoon, een mens wordt die mondig voor zich zelf kan spreken, en kan gaan meedoen. De feestelijke stemming in deze dienst komt ook tot uitdrukking door de bevestiging in het ambt van ouderling van Ploni Robbers, die de pastoraatgroep zal versterken.

www.tuindorpkerk.nl

Op 3 februari heeft de 12-plusgroep van de Tuindorpkerk weer meegedaan met Sirkelslag, het online spelprogramma van de EO. In twee teams werd er ook dit jaar weer gestreden om de eeuwige roem. En ook dit jaar waren de opdrachten weer zeer uitdagend. De topografische kennis werd getest evenals de behendigheid en het creatieve vermogen van de 12-plussers. De meest uitdagende opdracht werd buiten het kerkgebouw gedaan. In tweetallen ging men in Tuindorp langs de deuren om voedsel in te zamelen voor de Voedselbank. Binnen twintig minuten werden er meer dan 150 producten ingezameld. Iedereen stond versteld van deze enorme oogst. De avond werd dan ook afgesloten met een voldaan gevoel.

Op zondag 19 februari was er weer een gemeentebeeraad. Er werd gesproken over de toekomst van de kerk. De bespiegelingen en eventuele aanbevelingen/conclusies kunt u binnenkort lezen op de website. De vastentijd staat weer voor deur. En ook dit jaar worden er weer sobere maaltijden georganiseerd. Wilt u een keer

mee-eten? Dat kan. Houdt u daarvoor de website van de Tuindorpkerk goed in de gaten. Hierop staan de juiste data en tijden.

Op de eerste zondag in de veertigdagentijd, 5 maart, verzorgt de Tuindorpcantorij onder leiding van Willeke Smits een vesperdienst. De dienst begint om 17.00 uur en zal in het teken staan van het bekende 'Hör mein Bitten' van Felix Mendelssohn-Bartholdy.

Zuilen (Bethelkerk en Oranjekapel)

www.protestantszuilen.nl

Elders in deze Kerk in de Stad hebt u uitgebreid kunnen lezen over de concrete plannen om vanaf september een gezamenlijke 'Kerk op Zuilen' te vormen. Vanaf april zullen beide vierplekken eenmaal per maand gesloten worden, om alvast tweemaal per maand samen te kunnen vieren. Zondag 5 maart gaat ds Elly Bakker voor in de Bethelkerk; de kinderen vanuit de Bethel vieren mee in de Oranjekapel, waar ds Mendie Hofma voorgaat in een dienst voor en door kinderen. Zondag 12 maart gaat ds Gertine Blom voor in de Bethelkerk; in de kapel is er een viering van Schrift en Tafel met ds Hans Uyenboogaardt. Zondag 19 maart zijn er gastvoorgangers op beide plekken: ds Kuiperi in de Bethelkerk en ds Harry Wim Wierda in de Oranjekapel. Zondag 26 maart vieren we samen in de Oranjekapel; we nemen dan afscheid van onze wijkpredikant ds Mendie Hofma. Thema voor de Veertigdagentijd is Geloof in het leven.

Net als voorgaande jaren is er ook nu weer een serie avonden in de Veertigdagentijd waarop we elkaar als protestantse gemeente van Zuilen ontmoeten en toeleven naar Pasen. Dit jaar is er een afwisselend programma op de woensdagavonden met inhoudelijke avonden over boeiende denkers, een maaltijd en avondgebeden. Wilt u naar één van de inhoudelijke avonden komen? De leiders van deze avonden vinden het fijn als u zich even bij hen opgeeft. Dan hebben zij een idee hoeveel mensen er komen. Maar gewoon binnenlopen mag ook altijd.

Samen eten verbindt. Jezus deed het vaak en ook in kerken wordt weer steeds meer samen gegeten. Op de avond van 22 maart is iedereen vanaf 18.00 uur welkom - neem zelf iets te eten mee om van te delen. Als iedereen een klein gerecht meeneemt, is er genoeg! Ook de mensen van de Nicolaas Monnicaparochie zijn uitgenodigd. Aansluitend aan de maaltijd is er een avondgebed. De avond is rond 20.00 uur afgelopen. Leiding is in handen van Marleen Kemink en Matthea Westerduin.

'KidSjes'**HULPVERLENING**

Wilt u uw verhaal kwijt?
Iets bespreken?
Persoonlijk contact?
Wij hebben altijd tijd
voor een gesprek of chat:

- Vertrouwelijk
- Anoniem
- 24 uur per dag

TELEFONISCHE HULPDIENST
DAG EN NACHT AANDACHT

030 - 294 33 44 www.telefonischehulpdienstutrecht.nl

TUINONDERHOUD

De tuinklusser voor al u werkzaamheden in tuin

**bestrating
schuttingen
snoeiwerk**

030 - 686 58 58
tel 0655713383
Hoveniersbedrijf **Tuinland**
www.tuinensierbestratingmiddennederland.nl

**PRAKTISCHE
HULP**

Praktische en betrouwbare ondersteuning bij wat u zelf niet (meer) kunt doen.

Klussen, financieel overzicht, computerhulp, levenstestament.

www.KloosterKlussen.nl

Wiebe Kloosterman, tel. 06 - 5323 7165

REPARATIE**Klokkenatelier
Jan Haasnoot**

Voor al uw klokken, barometers en horloge-reparaties (reparatie en verkoop)
Kees van Bohemenhof 9,
3544 MC Utrecht.
Tel: 030-6034247
www.klokken-barometers.nl

Met een abonnement op **Kerk in de Stad** verzekert u zich elke maand van actueel Utrechts kerknieuws. Oecumenisch van geest, inspirerende verhalen van stadsgenoten en aandacht voor de rijke, christelijke cultuur van onze stad!

Een kleine advertentie van een paar regels (zoals een oproep) bedraagt 15 euro.

**Aanleveren
van advertenties:**

advertenties@
protestant-utrecht.nl

of telefoneren naar:

030 273 75 40
www.pgu.nu

Steeds op de hoogte
blijven van de nieuw
verschenen boeken
op het christelijk en
kerkelijk erf?
www.boekentafels.nl

**Reisboekhandel
INTERGLOBE
Reisgidsen****Landkaarten
(overzichtskaarten
en deelkaarten
van - bijna - alle
landen ter wereld**

Vinkenburgstraat 7
3512 AA Utrecht
telefoon 030-2340401
www.interglobetravel.nl

Prins
Schoonmaakdiensten

- Schoonmaakonderhoud
- Glazenwassen
- Gevelreiniging
- Vloeronderhoud
- Opleveringsschoonmaak
- Dieptereiniging

Betrouwbaar
Prettig
Professioneel

Schaverijstraat 37 • 3534 AS Utrecht
030-7488370 • www.prinsbv.nl

**Ik kies voor een afscheid
dat écht vertrouwd voelt.**

Wilt u dat zij uw uitvaart straks in vertrouwde handen kunnen geven? Kies dan voor een lidmaatschap bij Barbara Uitvaartverzorging. Wij bieden steun, begrip en nemen zorgen uit handen. Zodat uw familie er niet alleen voor staat. Altijd dicht bij U.

barbara
uitvaartverzorging
Utrecht-Vleuten

030 - 296 66 66 | www.barbarauitvaart.nl

Hiske Alting & Pauline Res

Geertekerkhof 3
3511 XB Utrecht
06 45 363 220
altinguitvaarten.nl

ruimte voor afscheid
alting uitvaarten

**steenhouwerij
JOH. JANSEN & Zn.**
GRAFMONUMENTEN

AL UW WENSEN IN DEZEN KUNNEN
VERWEZENLIJKT WORDEN.

Gansstraat 128-130 te Utrecht
Telefoon: 030 - 2516955

**PCB werd opgericht
door leden van de Protestantse
kerken in Utrecht in 1933**

De kernwaarden van onze oprichters zijn voor ons nu nog steeds leidend bij het verzorgen van uitvaarten

Uitvaartleiders: David van de Waal, Elly Bakker, Peter van Bennekom en Redolf Huiting
Dag en nacht bereikbaar voor directe hulp na overlijden (030) 262 2244

PCB
UITVAARTZORG

Meer informatie: pcbuitvaartzorg.nl

**PCB UTRECHT
PCB BILTHOVEN
PCB NIEUWEGEIN
PCB VIANEN**

Donaudreef 25
3561 EL Utrecht
[030] 262 2244

BGNU
UITVAARTZORG • STICHTING
KERKLIJK KENNEN

www.kinderdienst.nl

dé website voor leiding
van kindernevendienst
en kinderveerdienst

Ad Voogt Fonds

**Ad Voogt fonds
in uw testament?**

Ook u kunt bijdragen aan de toekomst van de PGU door het AdVoogt fonds op te nemen in uw testament. Uit dit fonds financieren we projecten die de wijkgemeenten ondersteunen en vitaler maken. Bijvoorbeeld door een missionair predikant te beroepen, of een jeugdwerker in te zetten. Vaak kunnen zulke krachten niet bekostigd worden uit de reguliere inkomsten. Uw geld wordt zo goed besteed voor de toekomst van uw kerk!

Vragen? bestuurssecretariaat@protestant-utrecht.nl
of bel 030 2737 540.

Lauteslager
makelaars & taxateurs
Catharijnesingel 100 Utrecht
030-231 51 86
ons volledige woningaanbod
www.lauteslager.nl

À Dieu *Waardig afscheid
nemen in het Licht
van de Eeuwige*

Geen band (meer) met de kerk, maar wel een christelijke uitvaartplechtigheid? De voorgangers van À Dieu zijn bereikbaar op 085 - 489 49 01 (9-21 uur).
Initiatief: Protestantse Gemeente Utrecht (PKN)
www.adieu-uitvaardiensten.nl

**STEENHOUWERIJ
JONGERIUS
& VAN GILS**

**Grafmonumenten &
Urnenmonumenten**

Grote showroom en showtuin
met meer dan 150 modellen op voorraad.

- Een zeer breed assortiment grafwerken, steensoorten en accessoires.
- Eigen steenhouwerij voor het vervaardigen van persoonlijke wensen.
- Complete verzorging van vergunning tot plaatsing.

Ma t/m vrijdag 8.00 - 17.00
Zaterdag 10.00 - 14.00
Wij verzoeken u voor uw bezoek telefonisch een afspraak te maken.
Bezoek aan huis is in overleg ook mogelijk.

Schaverijstraat 59, Utrecht - tel. 030-2444004 - www.steenhouwerij.nl

**INSTALLATIEBEDRIJF
VOSSEBELT**

Installatiebedrijf Vossebelt B.V. is al **bijna 50 jaar** een vakkundige partner voor al uw werkzaamheden op het gebied van:

- Centrale verwarming
- Luchtverwarming
- Stadsverwarming
- Koeling
- Mechanische ventilatie
- Loodgieters werkzaamheden
- Service en onderhoud
- Verhuur, lease en verkoop CV-ketels
- Ontstoppingswerkzaamheden
- Regeltechniek
- Duurzame energie
- Zonnepanelen

Pakketboot 5 | 3991 CH Houten | Tel. (030) 2885108 | info@vossebelt.org
U vindt ons op bedrijventerrein de Meerpaal | **Kijk op onze website www.vossebelt.org**

Geloof en politiek: debat op Culturele Zondag in Domkerk

* Jan Wijmenga.

* Steven de Vries.

* Lou Repetur.

* Sebastiaan den Bak.

Hans Spinder

(werkgroep kerkelijk-cultureel werk Citypastoraat Domkerk)

Komende Culturele Zondag, 12 maart, heeft als thema 'Uitgesproken Utrecht' en valt drie dagen voor de verkiezingen.

Dat lijkt een uitstekende aanleiding om die zondagmiddag in de Domkerk een publiek debat te organiseren over geloof en politiek. Vertegenwoordigers van vier po-

litieke partijen nemen deel aan het debat; Sebastiaan den Bak (CDA), Lou Repetur (PvdA), Steven de Vries (GroenLinks) en Jan Wijmenga (Christenunie). Aan het debat, waarbij de vraag centraal staat 'Welke rol spelen geloof en religie in de politiek?' kan ook het publiek deelnemen.

In Nederland bestaat een scheiding tussen kerk en staat en dat is een belangrijk principe. Toch speelt voor veel mensen de religieuze overtuiging een rol in hun politieke opvattingen. Voor veel

gelovigen is religie niet iets dat alleen van belang is "achter de voordeur".

Uitgangspunten

Er zijn politieke partijen die hun politiek baseren op religieuze overtuigingen terwijl andere partijen dat uitdrukkelijk niet doen. De aanwezigheid van vele culturen en religies in Nederland en in Utrecht, maakt het nodig deze vraag opnieuw te doordenken. De overheid heeft zelf geen religieuze voorkeur, maar heeft wel de taak

de vrijheid van religie te garanderen; dus kan de politiek de religies niet negeren.

Dit soort vragen en overwegingen leggen we aan de politici voor. Gespreksleider Hans Ruitenbeek zal ieder van hen de gelegenheid geven kort zijn (of haar) standpunt te formuleren en op elkaar te reageren en daarna het publiek in het gesprek betrekken.

Het gesprek vindt plaats in de Domkerk op zondag 12 maart van 14.00 tot 15.30 uur.

Kruiswegstatie van Adolfo Pérez Esquivel in de Tuindorpkerk

Sjouke Sytema

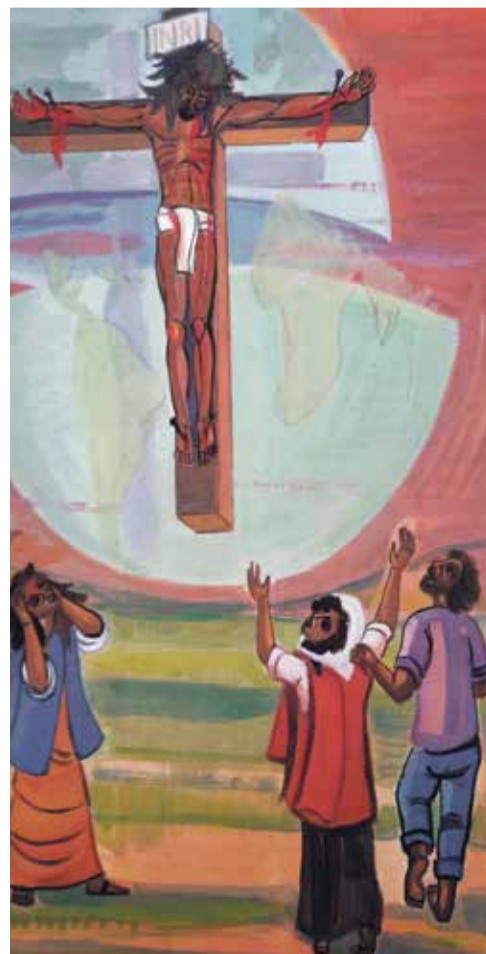
In 1992 maakte de Argentijnse Nobelprijswinnaar voor de Vrede, Pérez Esquivel een kruiswegstatie op verzoek van de Europese Vastenacties. In de Tuindorpkerk hangt deze kruiswegstatie van Aswoensdag tot 1 mei. Uiteraard is het niet het originele werk, maar zijn het kopieën op doek, destijds uitgegeven door Vastenactie/Cordaid.

Adolfo Pérez Esquivel (Buenos Aires, 26 november 1931) is een Argentijnse beeldhouwer, architect en activist. Esquivel studeerde aan de Escuela Nacional de Bellas Artes en de Universidad Nacional de La Plata, waar hij een opleiding volgde tot architect en beeldhouwer. Na zijn opleiding werd hij professor in de architectuur.

In de jaren zestig van de twintigste eeuw begon Pérez Esquivel samen te werken met christelijke pacifistische groepen uit Latijns-Amerika. Hij vond zijn inspiratie bij mensen als Ghandi en Martin Luther King. In 1974 werd hij coördinator voor een netwerk van Latijns-Amerikaanse organisaties die gezamenlijk op een niet-gewelddadige manier stredden tegen de onderdrukking van de armen.

Toen in 1976 na de machtsovername door Jorge Videla de systematische onderdrukking van de bevolking begon, bleef Pérez Esquivel zich inzetten voor de formatie en financiering van organisaties die stredden voor de mensenrechten. Ook steunde hij de families van slachtoffers van de Vuile Oorlog. Hij werd vanwege zijn acties in 1977 opgepakt in Buenos Aires en veertien maanden vastgezet. Tijdens zijn gevangenschap kreeg hij de Paus Johannes XXIII Peace Memorial. In 1980 kreeg hij de Nobelprijs voor de Vrede voor zijn inzet voor de mensenrechten en in 1999 de Pacem in Terris Award.

Sinds 2003 is Pérez Esquivel president van de Honorary Council of Service, Latin American Peace and Justice Foundation en van de International League for Human Rights and Liberation of Peoples. Komt de Tuindorpkerk aanzetten met een kunstenaar die het jarenzestigactivisme vertegenwoordigt? Het zou best kunnen dat dit activisme weer of nog steeds pijnlijk re-

* Een van de veertien posters van de kunstenaar Esquivel, te zien in de Tuindorpkerk.

eel nodig is nu de politieke constellaties in de wereld enorm aan het verschuiven zijn.

De kruisweg

Op veertien posters wordt de lijdensweg van Jezus weergegeven in relatie met belangrijke momenten en thema's van de geschiedenis van Latijns-Amerika. Zo zien we bijvoorbeeld bij de derde statie 'Jezus valt voor de eerste maal onder het kruis', Jezus neervallen in een straatje van een Midden-Amerikaans dorp. Overal om hem heen zijn verwoeste en brandende huizen. Naast Jezus zakt bisschop Romero door dodelijke schoten getroffen in elkaar. De bisschop die pal voor zijn dood zei: "Ik ben geregeld met de dood bedreigd. Als Christen moet ik u zeggen dat ik niet geloof in de dood zonder opstanding: als ze me doden zal ik opstaan in het Salvadoraanse volk. Ik zeg dit zonder opschepperij, in de grootste eenvoud. Mij kunnen ze doden, maar niet de stem van de gerechtigheid."

En in 'Jezus ontmoet zijn moeder' zien we de ontmoeting van Jezus en Maria zich voltrekken in een krottenwijk aan de rand van een grote stad, tussen vuilnishoop en open riool. Dit zijn omgevingen die in een groot deel van de wereld nog bestaan. Jezus' graflegging wordt verbonden met de geschonden aarde.

De vijftiende statie - de Verrijzenis - wordt uitgebeeld op een zogenaamd hongerdoek, waar men Jezus aan het hoofd van een grote groep armen en onderdrukten op weg ziet gaan naar een nieuwe toekomst. Een hoopvol beeld voor hen die economisch en politiek onderdrukt worden. Een spiegel voor hen die op een mooie, welvarende plek op deze aarde zijn geboren.

De kruisweg is zeer verhalend geschilderd. De manier van schilderen lijkt primitief alsof de kunstenaar heeft willen aansluiten bij de volkskunst van Zuid-Amerika.

De werken zijn elke zondag na de dienst in de Tuindorpkerk te bekijken tot 12.00 uur.

kerk in de stad

IS EEN UITGAVE VAN DE PROTESTANTSE GEMEENTE UTRECHT EN VERSCHIJNT MAANDELIJKS

REDACTIE

Elly Bakker,
Sietske Gerritsen,
Arnold Rietveld
Frans Rozemond
Agnes Stekelenburg

HOOFDREDACTEUR

Peter van der Ros

REDACTIEADRES

Margaretha van Parmadreef 14
3561 SR Utrecht
telefoon 2737 540
e-mail:
kerkindestad@protestant-utrecht.nl

Dit blad verschijnt maandelijks op de laatste of eerste vrijdag.

Artikelen en berichten uiterlijk op de maandag van de week vóór verschijning naar:
kerkindestad@protestant-utrecht.nl
Kopij kerkdiensten mailen naar:
preekrooster@protestant-utrecht.nl

WIJKCORRESPONDENTEN

Citypastoraat Domkerk:
Bram Schriever
Eglise Wallonne (Pieterskerk):
Grietje Hofman
EUG Oekumenische
Studentengemeente (Janskerk):
Rik Boonstra
De Haven: Wilma Wolswinkel
Jacobikerk: Hester van de Kaa
Marcus-Wilhelminawijk:
Anne-Marie Rutgers
Nicolaïkerk: Steven Slappendel
Nieuwe Kerk: Harmen van Doorn
Johannescentrumgemeente:
Anneke de Klerk
Utrecht West:
Jurjen de Pauw
Tuindorpkerk: Jan Verkerk
Zuilen: Marloes Dankers
(Bethelkerk) en Annemieke Schuur
(Oranjekapel)

ADMINISTRATIE

Margaretha van Parmadreef 14
3561 SR Utrecht
telefoon 2737 540
abonnement@protestant-utrecht.nl
Voor een abonnement op Kerk in de Stad vragen wij per adres een bijdrage van 35 euro per jaar in de productie- en verzendkosten. Elk jaar ontvangt u in september een acceptgiro om de betaling te voldoen.

ADVERTENTIES

Margaretha van Parmadreef 14
3561 SR Utrecht
telefoon 2737 540
Tarief op aanvraag, sluitingstijd tien dagen voor verschijning.
Aanleveren van advertenties:
advertenties@protestant-utrecht.nl

BANKRELATIE

Kerk in de Stad te Utrecht
NL37INGB0000766042

GRAFISCHE VERZORGING

theologische uitgeverij Narratio®,
Gorinchem
www.narratio.nl